

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПОГРЕБИЩЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2030 РОКУ**

Директор Установи
«Агенція регіонального розвитку
Вінницької області»

Єлизавета САВЧУК

Менеджерка WASAW Установи
«Агенція регіонального розвитку
Вінницької області»

Юлія БОБОШКО

ЗМІСТ

1. Основні цілі Стратегії розвитку громади та її зв'язок з іншими документами державного планування	3
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	4
3. Характеристики стану довкілля та умов життєдіяльності і здоров'я населення на територіях, які ймовірно зазнають впливу	31
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	39
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	47
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3- 5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	56
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	59
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	62
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	65
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	68
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	68

1. ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія розвитку громади – це концептуальний документ, що містить бачення майбутнього, напрями розвитку, та цільовий блок з низки стратегічних та оперативних цілей. Стратегія розвитку територіальної громади є одним з ключових продуктів співпраці влади, громадськості та бізнесу, адже цей документ має врахувати бачення її майбутнього кожною із зазначених сторін.

Стратегія розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року (далі – Стратегія) – це документ стратегічного планування місцевого рівня, який визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку громади.

Метою Стратегії є розробка нових комплексних підходів до спільної цілеспрямованої діяльності місцевої влади, бізнесу, громадськості та інших зацікавлених сторін, спрямованій на найбільш ефективне використання потенціалу територіальної громади та її конкурентних переваг, досягнення запланованих цілей місцевої економічної політики, забезпечення розвитку підприємництва та залучення інвестицій, отримання економічної вигоди (користі) й позитивного соціального впливу, зростання добробуту та підвищення якості життя мешканців.

Стратегія розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року була затверджена у 2021 році, проект оновленої Стратегії розроблено на підставі розпорядження Погребищенського міського голови від 26 грудня 2025 року № 136. Враховуючи поточні потреби і виклики сьогодення, а також зміни в Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки виникає необхідність в перегляді та актуалізації цілей, напрямів і заходів Стратегії, що забезпечить більш ефективний та стійкий розвиток громади.

Розробник Стратегії – Погребищенська міська рада.

Стратегія розроблена на основі:

- Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки;
- Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року;
- Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Наказу № 265 від 21.12.2022 Міністерства розвитку громад і територій про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад.

При розробці Стратегії були використані основні методики та досвід, якими користувалися інші громади. Було використано методологію, що розглядає

сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку. Враховано потребу відповідності стратегічних цілей та операційних завдань оновленим Державній Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, а також Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. Зокрема, всі стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку громади в тій чи іншій мірі відображені в Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, а стратегічні цілі відповідають Цілям сталого розвитку України до 2030 року. Крім того, даний ДДП враховує Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року, яка передбачає впровадження системного підходу до управління відходами на державному та регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Стратегію також розроблено із врахуванням Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», норм земельного та водного законодавства, Закону України «Про управління відходами», а також Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року. Зокрема, цілі Стратегії (підвищення енергоефективності та раціональне використання енергетичних ресурсів громади) узгоджуються із національними та міжнародними документами, які пов'язані з кліматичними впливами.

2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

У 2020 році у рамках реформи децентралізації та відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 707-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Вінницької області» утворено Погребищенську міську територіальну громаду, до якої увійшли місто Погребище та 59 населених пунктів: с. Адамівка, с-ще Погребище Перше, с. Андрушівка, с. Паріївка, с. Бабинці, с. Бистрик, с. Білашки, с. Вишнівка, с. Смаржинці, с. Борщагівка, с. Скибинці, с. Гопчиця, с. Дзюньків, с. Довгалівка, с. Збаржівка, с. Обозівка, с. Травневе, с. Левківка, с. Ординці, с. Мончин, с-ще Григорівка, с. Сопин, с. Морозівка, с. Бухни, с. Новофастів, с. Бурківці, с. Очеретня, с. Довжок, с-ще Погребище Друге, с. Павлівка, с. Круподеринці, с. Педоси, с. Малинки, с. Плисків, с-ще Філотка, с. Розкопане, с. Саражинці, с. Попівці, с. Кур'янці, с. Юнашки, с. Сніжна, с. Задорожнє, с. Озерна, с. Спичинці, с. Васильківці, с. Станилівка, с. Талалаї, с. Старостинці, с. Іваньки, с. Ліщинці, с. Надросся, с. Булаї, с. Черемошне, с. Веселівка, с. Кулешів, с. Степанки, с. Ширмівка, с. Свитинці, с. Соснівка.

2.1 Фізико-географічна характеристика території

Погребищенська МТГ розташована у північно-східній частині Вінницької області в межах Лісостепової зони, займаючи підвищену частину Придніпровської височини (Північно-Західна Придніпровська височинна область, Липовецько-Погребищенський район). На півночі межує з Житомирською областю, а на сході – з Київською областю, на півдні – з Оратівською та Липовецькою (Вінницького району) територіальними громадами, а на заході – з Самгородською (Хмельницького району) та Турбівською (Вінницького району) територіальними громадами Вінницької області.

Поширеним є лісостеповий тип ландшафтів, який сформувався за оптимального співвідношення тепла і вологи переважно на лесових породах, що сприяло широкому розвитку ярів та балок. Рельєф хвилястий, порізаний ярами та балками, клімат помірно-континентальний, а ґрунти переважно родючі чорноземи. Висота поверхні коливається в межах 190–310 м із збільшенням в південно-західному напрямку.

2.2 Клімат

Територія громади знаходиться в північно-західному районі (район І Полісся, Лісостеп). Клімат помірно-континентальний, зі сніжною зимою і помірним літом.

Середня річна температура повітря $+7,3^{\circ}\text{C}$, середня річна температура січня $-5,1^{\circ}\text{C}$, середня річна температура липня $+18,7^{\circ}\text{C}$. Тривалість опалювального періоду 182–203 доби. Середня тривалість безморозного періоду 165–170 днів. Нормативна глибина промерзання ґрунтів 0,9 м.

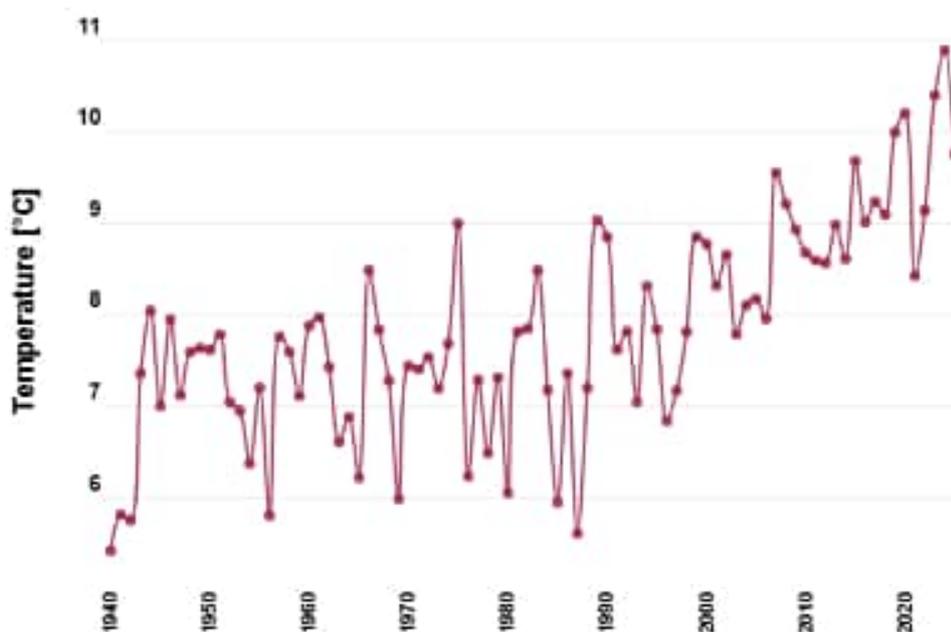

Рисунок 1 – Середньорічні температури у Погребищенській МТГ за період 1940–2024 рр.

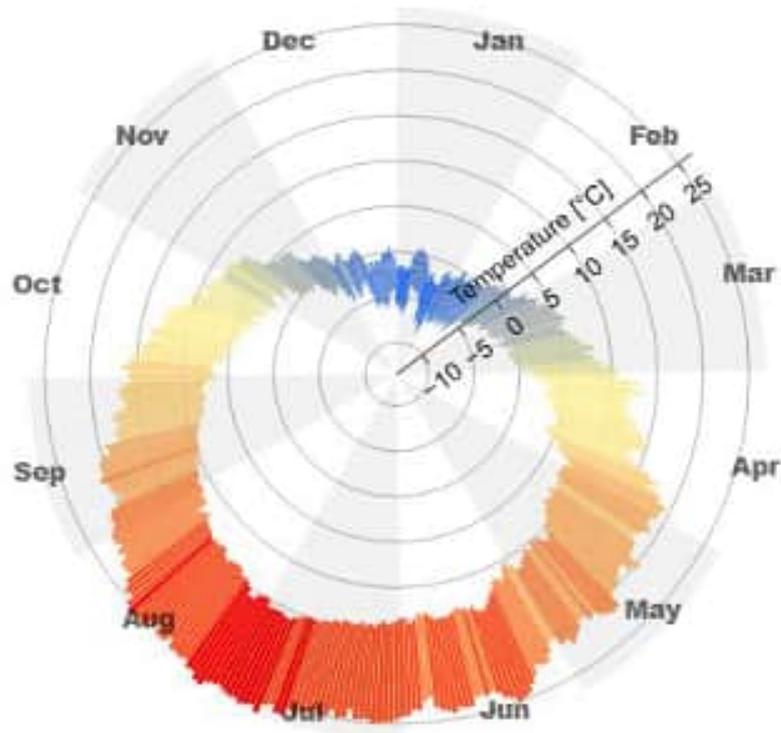

Рисунок 2 – Розподіл мінімальних і максимальних температур протягом року для Погребищенської МТГ

Рисунок 3 – Розподіл температур по місяцям для Погребищенської МТГ

Наслідки зміни клімату протягом останніх 40 років добре помітні на наступних діаграмах (рис. 4). Використане джерело даних – ERA5, атмосферний реаналіз глобального клімату п'ятого покоління ECMWF, що охоплює часовий діапазон з 1979 по 2024 рік, з просторовою роздільною здатністю 30 км. Дані не відображають умови в конкретному місці. Мікроклімат і місцеві відмінності не враховуються. Тому температура часто буде вищою, ніж показана, особливо в містах, а кількість опадів може відрізнятися залежно від топографії.

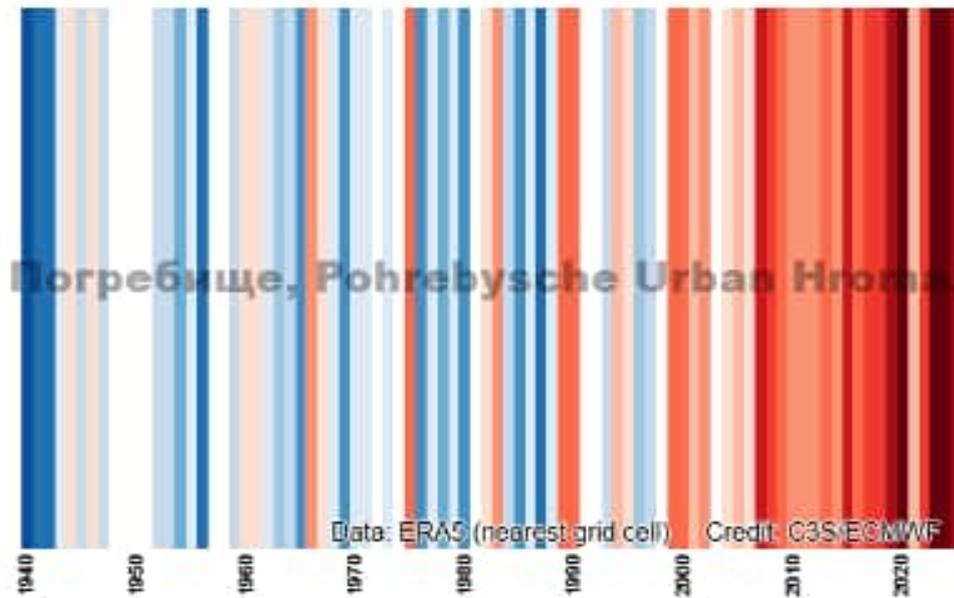

Рисунок 4 – Середньорічна температура повітря, тренд та аномалії (м. Погребище)

На рис. 4 зображено смуги потепління. Колір (від блакитного до червоного) показує, наскільки середньорічна температура відхиляється від середнього значення за 20 століття. Починаючи з 2007 року середньорічна температура повітря підвищується.

За даними Вінницького обласного центру найбільші зміни з підвищення температури відбулися в холодний період року в січні–березні та влітку в липні–серпні. Щорічно зростає кількість випадків аномальних природних явищ у вигляді шквалів, граду, злив та гроз.

Кількість опадів на території Погребищенської МТГ 550–700 мм за рік. Сніговий покрив формується в першій половині грудня. Товщина снігового покриву не перевищує 50 см, а промерзання ґрунту не більше 1,0 м. Сніговий покрив зникає в першій декаді березня. В останні роки спостерігається недостатнє зволоження територій внаслідок глобальних змін.

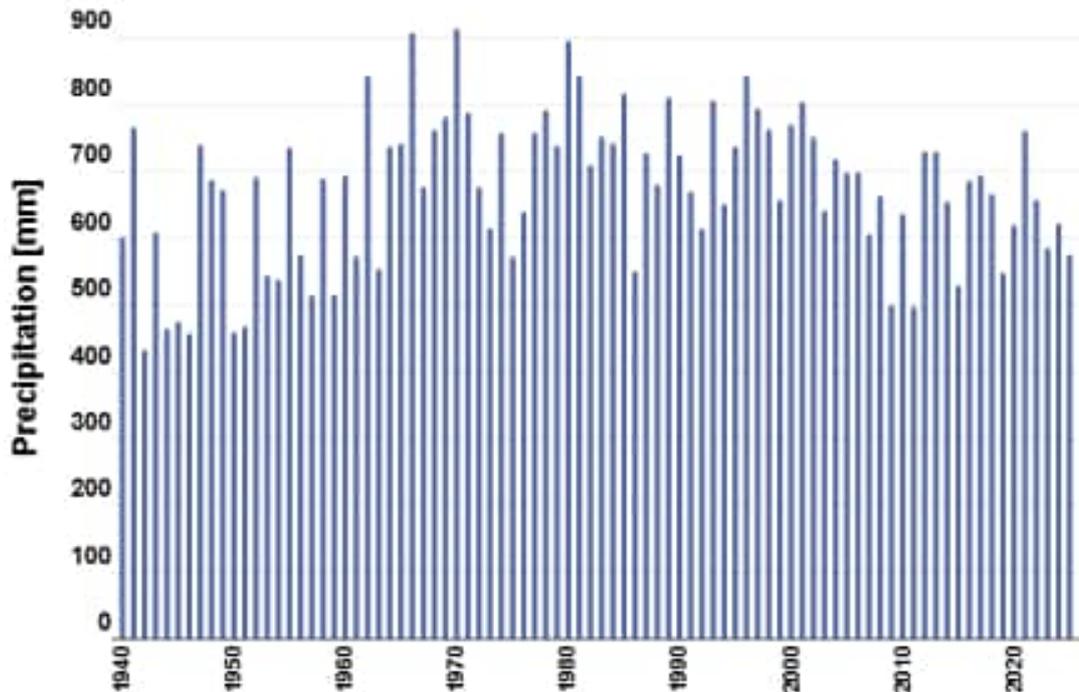

Рисунок 5 – Середньорічна кількість опадів у Погребищенській МТГ за період 1940–2024 рр.

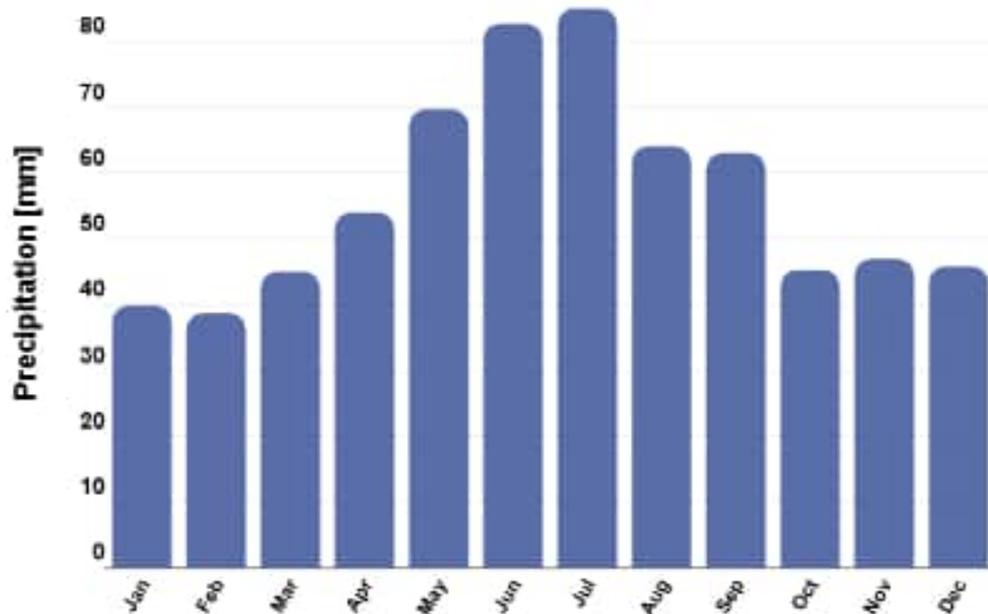

Рисунок 6 – Розподіл опадів по місяцям у Погребищенській МТГ

Клімат громади є сприятливим для сільськогосподарського виробництва: тривале тепле літо, рання весна, зима з помірними морозами та сніговим покриттям – ці фактори позитивно впливають на ріст зернових та технічних культур. Однак, внаслідок глобальних кліматичних змін відбувається перерозподіл опадів протягом року – збільшення в січні, квітні, травні та менше влітку, що на фоні підвищення температури обумовлює дефіцит вологи.

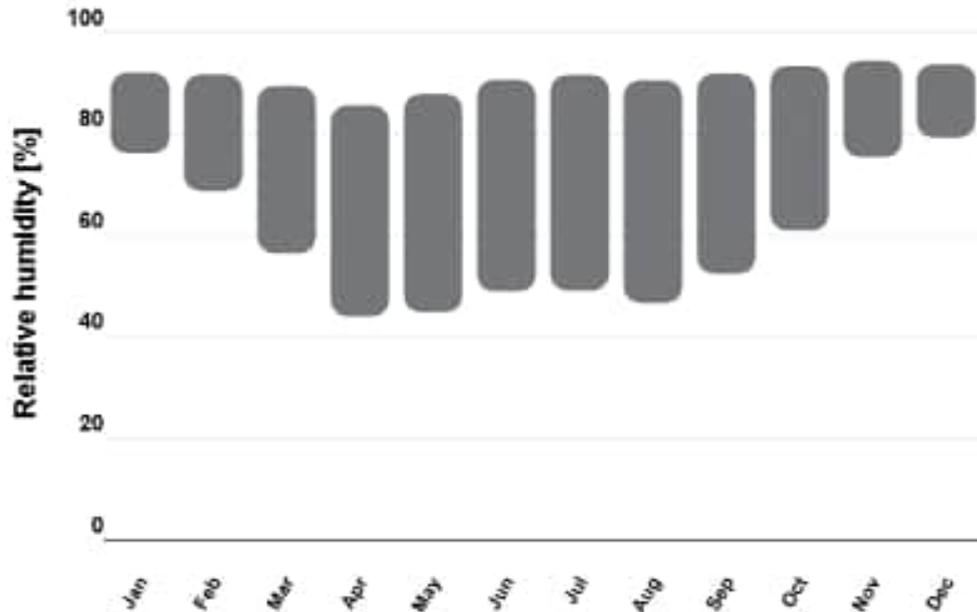

Рисунок 7 – Розподіл відносної вологості по місяцям у Погребищенській МТГ

Середня річна швидкість вітру 3,5 м/с. Найбільша середня швидкість вітру фіксується в січні-березні – 3,9-4,2 м/с. Напрями повторюваності вітру в січні: північний – 10,1 %, північно-східний – 5,6 %, східний – 7,4 %, південно-східний – 11,1 %, південний – 13,7 %, південно-західний – 14,7 %, західний – 22,6 %, північно-східний – 14,8%, штиль – 7,1 %; в липні: північний – 15,5 %, північно-східний – 8,2 %, східний – 8,9 %, південно-східний – 7,4 %, південний – 8,3 %, південно-західний – 8,7 %, західний – 19,9 %, північно-східний – 23,1%, штиль – 14,8 %.

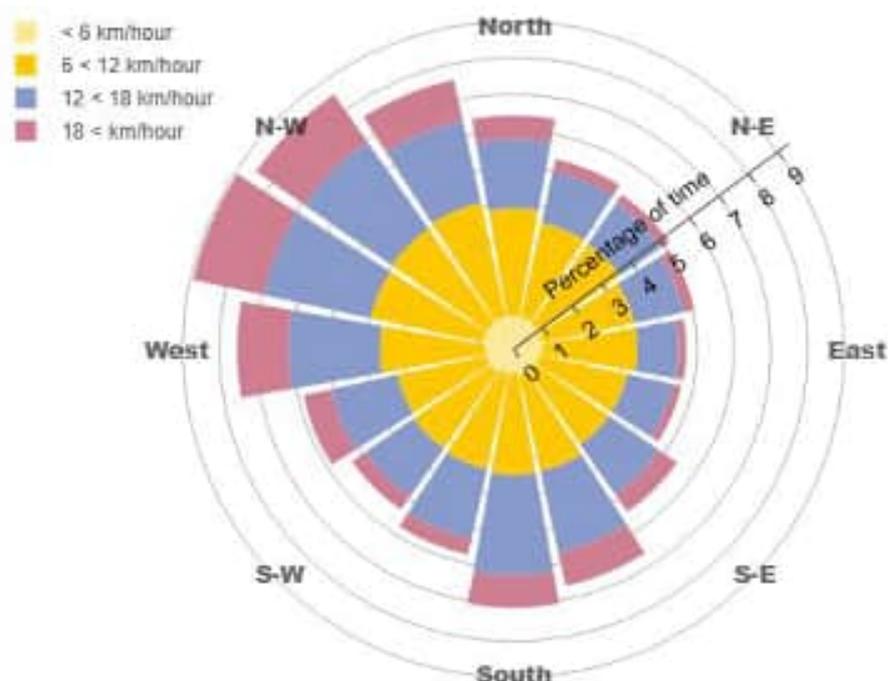

Рисунок 8 – Роза вітрів для Погребищенської МТГ

2.3 Гідрогеологічні умови

В гідрогеологічному відношенні Погребищенська МТГ розташована в межах області тріщинних вод Українського щита, який охоплює територію Житомирської, Вінницької, Кіровоградської, східну частину Хмельницької, південні частини Київської і Дніпропетровської, південно-західну частину Черкаської, північні окраїни Одеської і Миколаївської, а також північносхідну частину Запорізької областей.

Погребищенська МТГ знаходиться у зоні нестійкого зволоження, але характеризується відносно сприятливими умовами для живлення й накопичення підземних вод, що пов'язано з кліматичними факторами та літологічним складом порід.

Водоносний горизонт в сучасних алювіальних відкладах заплавл річок і балок має обмежене розповсюдження. Водоміщуючі відклади представлені різнозернистими пісками з прошарками і лінзами суглинків. Вони неоднорідні за своїм літологічним складом і не витримані запотужністю. Потужність сучасного алювію 6,5-10,0 м. Водоносний горизонт безнапірний. Живлення горизонту відбувається за рахунок атмосферних опадів та інфільтрації поверхневих вод. Внаслідок неглибокого залягання і відсутності покриваючих водотривких порід, водоносний горизонт піддається забрудненню. Для значного водопостачання водоносний горизонт не має великого значення.

Поблизу с. Ординці є джерела якісних вод, вода з яких може бути використана для розливу в якості столової.

Спостерігається тенденція до зниження рівня ґрунтових вод, що призводить до пересихання криниць у посушливі періоди. Це пов'язано зі зміною клімату та замуленням природних джерел.

2.4 Інженерно-геологічні процеси та явища

Територія громади розташована на Українському кристалічному щиті, який є частиною Східно-Європейської платформи. Рельєф фундаменту ускладнений численними локальними тектонічними підняттями та депресіями. Фундамент щита складений магматичними та метаморфічними кристалічними породами архею та нижнього протерозою. Поверх кристалічного фундаменту знаходиться малопотужний осадовий шар, що сформований із порід верхнього протерозою та крейдової, палеогенової, неогенової та четвертинної систем фанерозою.

За схемою геоморфологічного районування територія громади розташована в межах Західнопридніпровської пластово-денудаційної височини на докембрійських породах.

На території громади знаходяться родовища:

- торфу (Морозівське родовище);
- граніту (родовища: 1. Юнашківське (6 км на схід від з. ст. Ржевуська, 0,5 км на північ від с. Юнашки) – запаси граніту 717,4 тис. м³; 2. Круподеренське (5 км на пн.-сх. від з. ст. Ржевуська, 6 км на пн.-сх.

від м. Погребище, 1 км на пн.-сх. від с. Круподеринці) – запаси граніту 1198 тис. м³);

- мігматиту (родовища: 1. Гопчицьке (2 км від з. ст. Ржевуська, 5 км на пн.-сх. від м. Погребище) – запаси мігматиту 5784,6 тис. м³);
- цегельної сировини – суглинків, піску, пеліканітів. Одним з найбільш вивчених та найбільш перспективних в Україні є Талалаївське родовище. Тут серед своєрідних порід – пеліканітів, виявлені опалоносні жили потужністю від 3-5 до 10 см, з вмістом опалу від 10-30 до 35-40%. Опал представлений кількома відмінами, що вміщують його – пеліканіти – за міцністю в 3-5 разів поступаються гранітам. В значних кількостях опал міститься також в пухких піскувато-глинистих породах та жорстві.

Через розчленований рельєф (особливо в долині річки Рось та її приток) активно розвиваються площинна ерозія і лінійна ерозія (утворення ярів та балок). Це створює суттєві проблеми для сільського господарства та будівництва доріг. На крутих схилах річкових долин та балок часто спостерігаються зсуви через підмивання схилів водою або перезволоження глинистих шарів ґрунту, що лежать на щільних кристалічних породах. Значна частина території громади вкрита лесовидними суглинками. Ці ґрунти мають властивість різко зменшуватися в об'ємі при замочуванні під навантаженням.

2.5 Атмосферне повітря

За метеорологічними умовами територія Погребищенської МТГ відноситься до територій з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря.

За даними Головного управління статистики у Вінницькій області загальний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у 2024 р. від стаціонарних джерел склав 40,0 тис. т (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що майже в 2 рази менше порівняно з 2023 роком. У попередні роки основними речовинами, що забруднювали повітря, залишалися сполуки вуглецю та сірки (близько 80 % від загального обсягу викидів).

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, сільське господарство, всі види транспорту. Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Основними забруднювачами повітря на території громади є автотранспорт, кількість якого щороку збільшується, котельні окремих підприємств, а також спалювання сміття та опалого листя.

Через територію громади проходить автодорога державного значення Т-02-03 «Турбів – Погребище – Сквиря», а також дорога місцевого значення О-02-17-

05 границя Житомирської області – Погребище – Іллінці. Тому викиди у повітря від пересувних джерел певною мірою впливають на територію громади.

В Погребищенській МТГ основними стаціонарними забрудниками повітря є такі підприємства:

- виробництво хліба та хлібобулочних виробів (ТОВ «Росічі»);
- виробництво борошномельно-круп'яних продуктів (ТОВ «Ржевуськ млин»);
- виробництво господарських і декоративних керамічних виробів (ТОВ "Погребищенський завод "ІДЕАЛ");
- ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів; виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу (Погребищенська філія приватного акціонерного товариства «Київський електровагоноремонтний завод»);
- автозаправні станції.

Таким чином, на території Погребищенської МТГ відсутні великі стаціонарні джерела забруднення повітря.

Загальна маса викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря по Погребищенській міській територіальній громаді від стаціонарних джерел викидів у 2024 році була 72,660 тонн, що складає 67,2% від рівня 2023 року.

2.6 Водні ресурси

На території Погребищенської громади протікає 28 річок, 14 струмків загальною довжиною близько 384,1 км. Переважна більшість їх відноситься до басейну річки Дніпро. На захід і схід від сіл Станилівка, Ординці, Надросся, Довжок, Паріївка проходить вододіл з висотами 315–322 м. В громаді розташовується 266 водних об'єктів площею 2042,9637 га, з яких 141 водний об'єкт площею 871,6891 га, на яких громадянами здійснюється загальне водокористування для задоволення їх потреб (купання, любительське і спортивне рибальство, водопій тварин).

Головню водною артерією є річка Рось. Це найважливіша річка громади. Вона бере свій початок поблизу села Ординці. У межах громади Рось є невеликою річкою, яка часто регулюється ставками. Вона має звивисте русло та мальовничі долини, де місцями на поверхню виходять кристалічні породи (граніти). Окрім Росі, територією громади протікають її притоки, які формують місцевий ландшафт: Роська, Смолянка, Горіхова, Коза, Вільшанка.

Річка Вільшанка – ліва притока р. Десна, басейн Південного Бугу. Довжина 29 км, з них 14,2 км під ставками. Бере початок поблизу с. Вербівка. Протікає також через села Біла, Брицьке, Вахнівка та Журава. Вільшанка є четвертою за величиною річкою, що протікає територією Вінницького району. Падіння по довжині річки – 64 м (1,4 м на 1 км), коефіцієнт звивистості 1,47. Площа водозбору становить 219 км² і має грушоподібну форму, територія в основному розорана, знаходиться в межах Подільського плато і покрита лесоподібними суглинками. Долина звивиста, трапецієподібна, з порізаними ярами, схилами.

Висота схилів іноді досягає 50-60 м. Заплава двобічна, шириною від 50 до 250 м, складена мулистоторфовими і мулистоглинистими ґрунтами. Річище помірно звивисте, біля сіл Білої і Вахнівки робить поворот на 90 градусів. Переважає ширина 3-4,5 м, глибина – 0,3-0,7 м. Швидкість течії – 0,1 м/с. Дно рівне, замулене, іноді піщане. Береги пологі і стійкі.

Через значну зарегульованість можливим є заростання водоростями та замулення водоймищ. Причиною забруднення є акумулювання багатьох речовин, зокрема фосфору, азоту та калію, що є елементами живлення для водоростей. Рослини-торфоутворювачі формують концентричні пояси: найглибші ділянки займають водорості, потім – занурені у воду рослини (ряска, тілоріз, рдест), ближче до берега – водяні лілії, очерет, комиш, великі осоки, біля берега – дрібні осоки. Кожен пояс рослинності відкладає на дні водоймища органічні залишки специфічного ботанічного складу. Заповнюючи водойму, ці кільця зсовуються до центру, а шари торфу однакового ботанічного складу утворюють у тілі болота похилені до центру пласти. На дні водойми осідає велика кількість відмерлих тварин і рослин, планктону. Вони змішуються з мінеральними частками й формують щільну драглеподібну масу – сапропель, потужністю 10-15 см. Він жовтий, сірий, бурий і навіть чорний із зеленкуватим відтінком; поступово ущільнюється, утворюючи сапропеліт і сапропелеве вугілля. Антропогенне евтрофування та забруднення води – це основні процеси, що викликають деградацію річок, ставків і погіршення якості води. Головною причиною обох процесів є відходи господарської діяльності, що надходять у водойми з водозбору. Забруднення водойм токсичними речовинами техногенного походження часто ускладнює або робить неможливим використання води для питних цілей. Крім того, забруднюючі речовини накопичуються в донних відкладеннях, а також у фіто- і зоопланктоні, вищій водній рослинності і рибах. При цьому нерідко утворюються нові, більш токсичні сполуки і виникають вогнища вторинного забруднення води.

Основними джерелами забруднення водойм на території Погребищенської МТГ є:

- стічні води виробництва м'яса (ТОВ "Птахокомплекс "ВЕРЕМІЙ", ТОВ "Торгова компанія "Кодинка");
- стічні води виробництва добрив і азотних сполук (ТОВ "Група компаній "ЯРИЛО");
- стічні води виробництва олії та тваринних жирів (ТОВ «Дружба ойл»);
- виробництво, ремонт і технічне обслуговування транспортних засобів (Погребищенська філія ПАТ «Київський електровагоноремонтний завод»);
- побутові стічні води.

Таким чином, забруднення водойм спричинене різною антропогенною діяльністю, що потребує ретельної уваги і комплексного підходу.

2.7 Земельні ресурси

Загальна площа земель Погребищенської МТГ становить 119989 га, або 4,5% території Вінницької області. З них 97872 га сільськогосподарських угідь, у тому числі: сіножаті – 3100,7 га, пасовища – 15954,6 га, рілля – 78144,5 га, багаторічні насадження – 1113,47 га; перелоги – 1,21 га, землі лісгосподарського призначення – 11277,8 га, землі водного фонду – 2042,96 га, землі житлової та громадської забудови – 1310,30 га, землі промисловості, транспорту, зв'язку та енергетики – 172,97 га, інші землі – 6528,3 га.

Якість ґрунтів Погребищенської МТГ складає 87-94 бали (найродючіші) і 80-87 балів (добрі). На території громади розповсюджені чорноземні ґрунти. Серед чорноземів виявлені такі підтипи: опідзолені, реградовані та типові. Родючість від 3,39% в чорноземах опідзолених до 3,8% у чорноземах реградованих. Найбільш родючими ґрунтами є сірі та темно-сірі опідзолені мочаристі, чорноземи опідзолені мочаристі й мочарні. Вони містять 3,5-5,5 % гумусу.

Ґрунти громади відносяться до Північної провінції Правобережного Лісостепу: ЛСП1-1 Хмельницько-Погребищенський агроґрунтовий район за типами ґрунтового покриву є достатньо однорідним – 60 % орних земель займають чорноземи типові та сильнореградовані. Основним типом ґрунтів є чорноземи типові, які займають 72% території цього агроґрунтового підрайону. ЛСП1-16 Погребищенсько-Оратівський агроґрунтовий підрайон, територія якого складається із чорноземів опідзолених (34 %) та реградованих (42 %). Ці ґрунти є найбільш родючими в цьому агроґрунтовому підрайоні та разом із достатнім зволоженням створюють чудові умови для розвитку агроландшафтів.

Частина ґрунтів Погребищенської МТГ відносяться до особливо цінних груп ґрунтів згідно наказу Державного комітету України по земельних ресурсах від 06.10.2003 р. №245 «Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів». Це зокрема:

41г. Чорноземи слабореградовані легкосуглинкові

41д. Чорноземи слабореградовані та темно-сірі сильнореградовані середньосуглинкові ґрунти

53г. Чорноземи сильнореградовані легкосуглинкові та глибокі малогумусні легкосуглинкові

53д. Чорноземи глибокі малогумусні та сильнореградовані середньосуглинкові на лесах

121д. Лучно-чорноземні середньосуглинкові ґрунти

2.8 Флора і фауна

У громаді переважають дубово-грабові ліси (гаї), деревний ярус яких складається з дуба черешчатого, що займає 43% лісопокритої площі, граба звичайного (10%), а також клена гостролистого, ясена звичайного, в'яза, береста, липи середньолистої, берези та яблуні дикої. У чагарниковому ярусі зустрічаються горіх звичайний, бересклет європейський і бородавчастий,

шипшина та ін., у трав'яному ярусі – осока волокниста, конвалія, копитняк європейський, дріоптеріс тощо. Соснові та дубово-соснові ліси представлено невеликими масивами, які приурочені в основному до других надзаплавних терас в середній течії на правобережжі Росі, а також в її пониззі. Природна степова рослинність зберіглася в дуже невеликих кількостях і зустрічається лише у балках, на схилах річкових долин, вздовж шляхів, на окраїнах боліт і лісів тощо. Лучна рослинність поширена головним чином у долинах річок. Відповідно до рельєфу виділяються сухі, свіжі, вологі та заболочені луки. Найпоширенішими представниками сухих луків є костриця березниста, стоколос безостий, конюшина гірська, деревій звичайний, перстач сріблястий.

З представників ссавців тут зустрічаються козуля європейська, олень благородний, свиня дика, білка, ховрах європейський, борсук, куниця кам'яна, тушканчик, у заплавах і водоймах видра, ондатра, норка європейська, бобер тощо. Найбільш характерними з ссавців є степовий тхір, крапчастий ховрах, степова мишівка, сірий хом'ячок, сліпак. Ряд рукокрилих в регіоні представляють декілька видів кажанів. Найчастіше зустрічаються вечірниця руда, вухань звичайний та нетопир малий, рідше нічниця ставкова, вечірниця мала. Регіональними представниками орнітофауни є в лісах сокіл балабан, грак, строкатий дятел, сова-сипуха, пищуха, чорний і співочий дрізд, вільшанка та ін.; на полях степовий жайворонок, перепілка, дрохва, на берегах річок, ставків бджолоїдки, чайки звичайні, дикі качки і гуси, лебеді-шипуні тощо. Повсюдно зустрічаються ворони, горобці, сороки тощо. Представниками герпетофауни у заплавах і водоймах є черепахи, тритони, ящірки, вужі, безхвості амфібій (зелена ропуха та, досить рідко, звичайна ропуха). У межах басейну річки Рось також мешкають чотири види жаб: озерна, ставкова, гостроморда та, менш численна, трав'яна. Іхтіофауна водних об'єктів басейну характеризується в основному такими видами родини корошових, як короп, лящ, в'язь, білизна, лин, карась, плітка, слець, головня, краснопірка, верховодка, рибець тощо. Крім того зустрічаються також представники родини окуневих судак, окунь, йорж, родини в'юнових в'юн, щиповка, голец, та родини тріскових миньок. Слід також згадати щуку та сома, кожен з яких як вид є представником окремої родини, та єдиного представника класу круглоротих міногу українську.

Протягом останніх десятиліть відмічається прискорення процесів біологічної інвазії внаслідок кліматичних змін і особливо антропогенних факторів: перевезень, торгівлі, трансформації природних екосистем (зарегулювання водойм, вирубка лісів або необґрунтоване заліснення степів, штучне осушення та обводнення територій). Характерною тенденцією сьогодення в області є виникнення загрози біорізноманіттю типових, лучних та степових екосистем болотних угідь, природних сіножатей та пасовищ, розташованих в долинах водних об'єктів поза межами прибережних захисних смуг, через передачу органами місцевого самоврядування таких земель у власність для ведення особистого селянського господарства.

Відповідно до Схеми екомережі області, затвердженої рішенням 10 сесії Вінницької обласної ради 6 скликання від 14.02.2012 року № 282 «Про

затвердження регіональної екомережі Вінницької області» на території Погребищенської МТГ розташовані Роський регіональний екокоридор, а також Гопчицький і Погребищенський регіональні центри біорізноманіття. Роський регіональний екокоридор сформувався долиною річки Рось. Його довжина 62 км, мінімальна ширина – 200 м, максимальна ширина – 3400 м. Цей екокоридор сполучає Гопчицький та Погребищенський регіональні центри біорізноманіття між собою та з елементами екомережі Київської області. Гопчицький регіональний центр займає площу 4018 га. У ньому охороняються заліснені балки зі ставками та асоціації грабово-дубового лісу волосистоосокового і яглицевого. Погребищенський регіональний центр біорізноманіття займає площу 2369,5 га. Тут охороняються ландшафтні комплекси схилів долини р. Рось з гранітними відслоненнями та цінними лісовими насадженнями природного і штучного походження віком близько 80 років. Крім лісових екосистем, значну цінність мають ділянки з чорноземами типовими. У доагрокультурному минулому на них існували лучні степи.

2.9 Демографічний показник

Чисельність наявного населення Погребищенської МТГ, станом на 01 січня 2025 року, становила 25012 осіб, з них проживає у м. Погребище – 8548 осіб, у сільській місцевості – 16464 осіб.

Війна суттєво впливає на демографічну ситуацію в громаді, спричиняючи значні зміни в чисельності, структурі та розселенні населення. Основні наслідки включають збільшення смертності, зниження народжуваності, міграцію та зміну вікової структури населення.

За офіційними даними, у першому півріччі 2025 року смертність у Вінницькій області майже в 3 рази вища за народжуваність: за цей період народилося 4079 дітей, а померло – 11394 осіб. Це свідчить про серйозний демографічний дисбаланс, що, ймовірно, відбиває загальні національні тенденції (насиченість смертності, низька народжуваність). Оскільки інфекційна захворюваність росте, це створює додаткове навантаження на систему охорони здоров'я та потенційні ризики для громадського здоров'я. За інформацією Вінницької обласної адміністрації, перинатальна смертність знизилася. Проте, одночасно зазначається зменшення кількості народжень, що погіршує демографічну ситуацію.

Основними викликами для громади з урахуванням гендерного аналізу є поступове зменшення в загальній кількості жителів частки дітей, старіння населення, міграція, особливо молоді, до великих міст та закордон.

2.10 Аналіз захворюваності населення

На тлі несприятливих демографічних змін відбувається погіршення стану здоров'я населення з істотним підвищенням в усіх вікових групах рівнів захворюваності і поширення хвороб. Зокрема, хронічних неінфекційних захворювань, включаючи хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення,

цукровий діабет та інші хвороби. На хронічну патологію страждають до 60% дорослого та майже 20% дитячого населення. Водночас, відмічається тенденція до погіршення стану здоров'я молоді, збільшення частоти соціально небезпечних хвороб, у тому числі туберкульозу та ВІЛ/СНІДУ, розладів психіки тощо.

Нижче наведені характеристики загальної захворюваності населення Погребищенської МТГ станом за 2023-2025 рр.

Загальна захворюваність дітей віком від 0 до 14

У структурі поширеності захворювань дітей від 0 до 14 років на першому місці знаходяться хвороби органів дихання – 48,52%. Серед інших захворювань найпоширенішими є хвороби очей (7,68%), органів травлення (7,18%), ендокринної системи (5,98%), кістково-м'язової системи (5,42%). За останні 3 роки (з 2023 по 2025 рік) спостерігається тенденція до зниження захворюваності дітей віком до 14 років (в цілому на 25%), в першу чергу зменшилась кількість захворювань вуха, очей, кістково-м'язової і ендокринної систем, новоутворень, травм і отруєнь. Частково таке зниження може бути пов'язане із поступовим зменшенням чисельності населення громади.

Загальна захворюваність підлітків (15-17 років включно)

У структурі поширеності захворювань підлітків від 15 до 17 років на першому місці також знаходяться хвороби органів дихання – 50,3%. Серед інших захворювань найпоширенішими є хвороби очей (6,9%), органів травлення (6,04%), вуха (5,95%), ендокринної системи (5,69%). За останні 3 роки (з 2023 по 2025 рік) спостерігається тенденція до зниження захворюваності підлітків віком від 15 до 17 років (в цілому більше, ніж на 17%). В першу чергу, значно зменшилась кількість інфекційних захворювань (на 41%), хвороб органів травлення і сечостатевої системи (по 44%), шкіри (40%), очей (35%). При цьому, дещо зросла кількість деяких захворювань органів дихання.

Загальна захворюваність дорослих (18 років та старші)

У структурі поширеності захворювань дорослих (18 років та старші) на першому місці знаходяться хвороби системи кровообігу (серцево-судинні) – 45,23%. Серед інших захворювань найпоширенішими є хвороби органів травлення (11,08%), органів дихання (10,39%), ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин (10,17%). За останні 3 роки (з 2023 по 2025 рік) спостерігається тенденція до зменшення захворюваності дорослих (в цілому на 20%) – це, однак, може бути пов'язано із відтоком дорослого населення. Більше, ніж вдвічі знизилась кількість хвороб крові, ендокринної системи, органів травлення, травм і отруєнь.

Враховуючи наявність незадовільних факторів навколишнього середовища та їх вплив на організм, можливе погіршення стану здоров'я населення. Проте, при умові запобігання шкідливого впливу таких факторів показники захворюваності можуть зменшуватись.

2.11 Об'єкти історико-культурної спадщини

Перелік об'єктів історико-культурної спадщини на території Погребищенської МТГ наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Перелік пам'яток архітектури

№ п/п	Найменування об'єкта культурної спадщини	Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини	Номер і дата рішення про взяття на облік	Існуючий охоронний номер (за наявності)
1	Парк	Вінницька область, Вінницький район, м. Погребище, вул. Шевченка	Розпорядження ОДА № 78 від 19.02.96 р	244-М
2	Палац	Вінницька область, Вінницький район, с. Андрушівка, вул.Калініна	Занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 №1348	20040
3	Садибний будинок	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці, вул. Годзівка	Занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 №1348	20041
4	Мавзолей-церква	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці вул. Нижня Гута	Занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 №1348	20042
5	Млин	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці,	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	166-М
6	Пам'ятник морякам, які загинули в Цусімському бою	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці вул. Нижня Гута	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	167-М
7	Млин	Вінницька область, Вінницький район, с.Новофастів, вул. Садова	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	168-М
	Садиба Боровських	Вінницька область, Вінницький район, с.Новофастів, вул.Центральна	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	169-М
8	Флігель	Вінницька область, Вінницький район, с.Новофастів, вул.Центральна	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	169-М/1
9	Парк	Вінницька область, Вінницький район, с.Новофастів, вул.Центральна	Рішення виконкому облради нар. деп. від 14.02.91 №43	169-М/2
10	Парк	Вінницька область, Вінницький район, с.Сніжна, вул.Центральна	Розпорядження ОДА № 78 від 19.02.96 р	243-М
11	Палац	Вінницька область, Вінницький район, с.Спичинці вул.Центральна,4	Занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 №1348	20043

12	Парк /у складі комплексу охор .№ 982/	Вінницька область, Вінницький район, с.Спичинці	Розпорядження ОДА № 78 від 19.02.96 р	316-М/1
13	Флігель /у складі комплексу охор .№ 982/	Вінницька область, Вінницький район, с.Спичинці	Розпорядження ОДА № 78 від 19.02.96 р	316-М/2
14	Церква	Вінницька область, Вінницький район, с. Старостинці вул. Загороднього	Занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 №1348	20044

Таблиця 2 – Перелік археологічних пам'яток

№ п/п	Найменування об'єкта культурної спадщини	Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини	Номер і дата рішення про взяття на облік	Існуючий охоронний номер (за наявності)
1	Курган	Вінницький район м. Погребище, 1 км на захід від селища	№227 26.06.1987 р.	100
2	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район м. Погребище, східна окраїна, правий берег р. Козлівки	№66 05.10.1995 р.	45
3	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район м. Погребище, 0,1 км на південь, правий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	46
4	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район м. Погребище, 0,1 км на південь, лівий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	47
5	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Адамівка, південно-східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	19
6	Пізнотрипільське поселення	Вінницький район с. Андрушівка, південна околиця села	№148 16.07.1992 р.	76
7	Черняхівське поселення	Вінницький район с. Андрушівка, 2 км на схід від села	№148 16.07.1992 р.	77
8	Поселення трипільської культури	Вінницький район с. Андрушівка, 0,2 м на південь	№66 05.10.1995 р.	17
9	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Андрушівка 2 км на схід	№66 05.10.1995 р.	18
10	Поселення білогрудівської культури	Вінницький район с. Бабинці, Бабинецька с /Рада , 600м на південь	№66 05.10.1995 р.	20
11	Поселення трипільської та білогрудівської культур	Вінницький район с. Бабинці, 0,9 км на південь	№66 05.10.1995 р.	21
12	Кургани (2)	Вінницький район с. Білашки, 1 км на схід від села	№227 26.06.1987 р.	98
13	Могильник курганий (4)	Вінницький район с. Білашки, 2 км на захід від села	№227 26.06.1987 р.	99

14	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район с. Білашки, 1 км на схід	№66 05.10.1995 р.	23
15	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Білашки, 0,9 км на схід	№66 05.10.1995 р.	24
16	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район с. Борщагівка, 0,1 км на північ	№66 05.10.1995 р.	22
17	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Бухни, 150 м на південний схід	№66 05.10.1995 р.	25
18	Поселення передскіфського часу	Вінницький район с. Бухни, 0,4 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	26
19	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Васильківці, 0,4 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	27
20	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Гопчиця, Гопчицька с/Рада північно-західна окраїна	№66 05.10.1995 р.	28
21	Поселення епохи бронзи	Вінницький район с. Іванька, 100 м на схід	№66 від 05.10.1995 р.	29
22	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Іванька, південно-східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	30
23	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Круподеринці, східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	31
24	Поселення білогрудівської культури	Вінницький район с. Круподеринці, північно-східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	32
25	Поселення білогрудівської культури	Вінницький район с. Круподеринці, 0,4 км на схід	№66 05.10.1995 р.	33
26	Могильник курганий (4)	Вінницький район с. Кур'янівці, 2 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	34
27	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Ліщинці, південна окраїна	№66 05.10.1995 р.	35
28	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Морозівка, східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	36
29	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Морозівка, південно-східна окраїна	-/-	37
30	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Новофастів, 0,5 км на південний захід	№66 05.10.1995 р.	38
31	Поселення білогрудівської культури	Вінницький район с. Новофастів, північно-західна окраїна	№66 05.10.1995 р.	39
32	Черняхівське поселення		№148	79

		Вінницький район с. Паріївка, 2 км на південний схід від села	16.07.1992 р.	
33	Зарубинецьке поселення	Вінницький район с. Паріївка, 300 м на північ села	№148 16.07.1992 р.	80
34	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Педоси, 0,4 км на північний схід	№66 05.10.1995 р.	40
35	Поселення трипільської та черняхівської культури	Вінницький район с. Педоси, північно-східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	41
36	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Педоси, південно-східна окраїна	№66 05.10.1995 р.	42
37	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Педоси, 100 м на захід	№66 05.10.1995 р.	43
38	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Педоси, 0,3 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	44
39	Поселення трипільської культури	Вінницький район с. Плисків	№313 10.06.1971 р.	769
40	Черняхівське поселення	Вінницький район с. Плисків, урочище «За монахом»	№96 17.02.1983 р.	168
41	Черняхівське поселення	Вінницький район с. Плисків, урочище «Город»	№96 17.02.1983 р.	169
42	Слов'янське поселення	Вінницький район с. Плисків, південна околиця села	№96 17.02.1983 р.	170
43	Слов'янське поселення домонгольського часу	Вінницький район с. Розкопане	№313 10.06.1971 р.	770
44	Поселення епохи пізньої бронзи	Вінницький район с. Розкопане, 0,1 км на південний захід, урочище „Кар'єр”	№66 05.10.1995 р.	50
45	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Саражинці, 0,3 км на захід, правий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	51
46	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Саражинці, 0,1 км на захід, лівий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	52
47	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Саражинці, західна окраїна, правий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	53
48	Поселення білогрудівської культури	Вінницький район с. Свитинці, південно-західна окраїна, лівий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	54
49	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Свитинці, 0,5 км на схід	№66 05.10.1995 р.	55
50	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Свитинці, 0,5 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	56

51	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Свитинці, 1 км на південний схід	№66 05.10.1995 р.	57
52	Поселення черняхівської культури	Вінницький район с. Ширмівка, 0,1 км на схід	№66 05.10.1995 р.	58
53	Поселення епохи бронзи	Вінницький район с. Юнашки, західна окраїна, правий берег р. Рось	№66 05.10.1995 р.	59

Таблиця 3 – Перелік історичних пам'яток

№ за/п	Найменування об'єкта культурної спадщини	Місцезнаходження об'єкта культурної спадщини	Номер і дата рішення про взяття на облік	Існуючий охоронний номер (за наявності)
1	Братська могила героїв громадянської війни	Вінницька область, Вінницький район, м. Погребище, на площі Перемоги	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	772
2	Могили жертв голодомору	Вінницька область, Вінницький район, м. Погребище, кладовище, вул. Першотравнева	Розпорядження ОДА від 05.10.1995 р. №66	48
3	Могили жертв голодомору	Вінницька область, Вінницький район, м. Погребище, кладовище, вул. Свердлова	Розпорядження ОДА від 05.10.1995 р. №66	49
4	Пам'ятник воїнам - визволителям	Вінницька область, Вінницький район, м. Погребище	Рішення виконкому облради нар. деп. від 26.06.1987 р. №227	101
5	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Андрушівка, на кладовищі	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	774
6	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Андрушівка, біля клубу	Рішення виконкому облради нар. деп. від 26.06.1987 р. №227	105
7	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Бабинці, біля Будинку культури	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	775
8	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період II СВ 1941-1945 рр.	Вінницька область, Вінницький район, с. Бабинці, біля Будинку культури	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	791
9	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Бабинці, кладовище	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	101 щойно виявлена
10	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Бистрик, кладовище	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	102 щойно виявлена
11	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період II СВ 1941-1945 рр.	Вінницька область, Вінницький район, с. Бистрик, біля клубу	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	792
12	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села	Вінницька область, Вінницький район, с. Борщагівка, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	776

	від німецько-фашистських загарбників в 1944 році			
13	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Борщагівка, центр села	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	103 щойно виявлена
14	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Булаї, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	777
15	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Булаї, біля БК	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	163
16	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Бурківці, центр села	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	104 щойно виявлена
17	Пам'ятник воїнам - землякам	Вінницька область, Вінницький район, с. Бурківці, центр села	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	105 щойно виявлена
18	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період II СВ 1941-1945 рр.	Вінницька область, Вінницький район, с. Васильківці, біля школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	793
19	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Гопчиця, біля сільської Ради	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	779
20	Пам'ятник жертвам фашизму	Вінницька область, Вінницький район, с. Гопчиця, 4 км на схід від села, біля станції Рось	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	106 щойно виявлена
21	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Дзюнків, біля сільської Ради	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1977 р. №291	307
22	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Довгалівка	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	450
23	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Довгалівка, на кладовищі	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	107 щойно виявлена
24	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Довжок, центр села	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	164
25	Пам'ятник воїнам – визволителям	Вінницька область, Вінницький район, с. Довжок	Рішення виконкому облради нар. деп. від 13.05.1988 р. №113	35
26	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Жовтневе	Рішення виконкому облради нар. деп. від 26.06.1987 р. №227	103
27	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період II СВ 1941-1945 рр	Вінницька область, Вінницький район, с. Збаржівка	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	795
28	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Іваньки	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	22
29	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	23

30	Пам'ятник морякам, які загинули в Цусімському бою	Вінницька область, Вінницький район, с. Круподеринці, біля церкви	Розпорядження ОДА від 22.12.1997 р. №443	42
31	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Кулешів	Рішення виконкому облради нар. деп. від 26.06.1987 р. №227	104
32	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Кур'янці	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	518
33	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Ліщинці, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	780
34	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Мончин, біля школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	782
35	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Морозівка, біля школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1977 р. №291	308
36	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Новофастів, біля Будинку культури	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	781
37	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Новофастів, на кладовищі	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	108 щойно виявлена
38	Пам'ятник воїнам-землякам	Вінницька область, Вінницький район, с. Нововфастів, біля сільської ради	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	109 щойно виявлена
39	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Обозівка, центр села	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	165
40	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Озерна	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	24
41	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Ординці, на кладовищі	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	110 щойно виявлена
42	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загибли на фронтах ПСВ 1941-1945 рр	Вінницька область, Вінницький район, с. Очеретня, біля Будинку культури	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	796
43	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Розкопане, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	786
44	Могила гвардії лейтенанта Бондаревського Ю.Л., який загинув в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками	Вінницька область, Вінницький район, с. Павлівка, біля школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	783
45	Могила Веровченка П.Д., який загинув в бою з німецько-фашистськими загарбниками в січні 1944 року	Вінницька область, Вінницький район, с. Павлівка, на території школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	784

46	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Павлівка, біля сільради	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	166
47	Пам'ятник жертвам голодомору	Вінницька область, Вінницький район, с. Павлівка, на кладовищі	Розпорядження ОДА від 29.12.2002 р. №470	112 щойно виявлена
48	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Паріївка	Рішення виконкому облради нар. деп. від 22.05.1986 р. № 228	137
49	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Плисків, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	785
50	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Розкопане	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	26
51	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Саражинці	Рішення виконкому облради нар. деп. від 26.06.1987 р. №227	102
52	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Свистинці, біля БК	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	167
53	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Скибинці, біля клубу	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	789
54	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Смаржинці	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	27
55	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Сніжна, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	788
56	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Спичинці, біля БК	Рішення виконкому облради нар. деп. від 20.02.1985 р. №75	168
57	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Станилівка, в центрі села в парку	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1977 р. №291	310
58	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Степанки	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	28
59	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Талалаї	Розпорядження ОДА від 16.07.1992 р. №148	29
60	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період II СВ 1941-1945 рр	Вінницька область, Вінницький район, с. Черемошне, біля школи	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	798
61	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Юнашки	Рішення виконкому облради нар. деп. від 13.05.1988 р. №113	36
62	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Ординці, біля клубу	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	452

63	Братська могила воїнів Радянської Армії, які загинули при звільненні села від німецько-фашистських загарбників в 1944 році	Вінницька область, Вінницький район, с. Розкопане, в центрі села	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	786
64	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Білашки	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	448
65	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Левківка	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	449
66	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Сопин	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	451
67	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Бухни	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	520
68	Пам'ятник воїнам – односельчанам, які загинули в період ІСВ 1941-1945 рр	Вінницька область, Вінницький район, с. Плисків	Рішення виконкому облради трудящих від 10.06.1971 р. №313	797
69	Пам'ятник воїнам – односельчанам	Вінницька область, Вінницький район, с. Старостинці	Рішення виконкому облради нар. деп. від 17.02.1983 р. № 96	517

2.12 Аналіз відомостей про існуючий стан об'єктів, що мають вплив на навколишнє середовище

Сільське господарство є провідною галуззю економіки Погребищенської МТГ. Воно формує основу зайнятості населення, його соціально-економічний добробут та наповнення бюджету громади. У громаді здійснюють діяльність 9 середніх підприємств, 19 малих підприємств та 7 мікро-підприємств.

У структурі аграрного виробництва переважає рослинництво, зокрема вирощування зернових та технічних культур – пшениці, кукурудзи, ячменю, соняшнику, сої, ріпаку та цукрових буряків.

Водночас громада зберігає потенціал для розвитку тваринництва, зокрема молочного та м'ясного напрямів.

Згідно даних Головного управління статистики у Вінницькій області, станом на 01.10.2025 року, на території Погребищенської МТГ, свою виробничу діяльність здійснюють 107 сільськогосподарських формувань, в тому числі 76 фермерських господарств, 22 господарських товариства (ТОВ, СТОВ), 8 приватних підприємств, 31 промислове підприємство.

Харчова промисловість є однією з провідних галузей промисловості в Погребищенській громаді та представлена кількома діючими підприємствами.

До об'єктів, які розташовуються у Погребищенській МТГ і мають вплив на навколишнє середовище, відносяться:

Вирощування зернових, бобових і олійних культур (97 господарств)

Тваринницькі ферми (ПП «Ольвія», ТОВ «Птахівничий комплекс «Веремій»», ТОВ «Софія-2023»)

Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості: ТОВ «Ржевуськ млин»

Виробництво хлібо-булочних виробів: ТОВ «Росічі».

Виробництво домашніх напівфабрикатів: ФОП «Шелепун О. С.»

Виготовлення меблів: «Vertex», ФОП «Вертецький І. В.»

Виробництво добрив і азотних сполук: ТОВ «Група компаній «Ярило»

Виробництво, ремонт транспортних засобів: Погребищенська філія ПАТ «Київський електровагоноремонтний завод»

Виробництво м'ясних продуктів: ТОВ «Торгова компанія» Кодинка»

Виробництво олії: ТОВ «Дружба ойл»

Сушіння, зберігання зерна: ТОВ «Погребищенське ХПП «ТАС АГРО».

КП «Погребищекомунсервіс» Погребищенської міської ради надає послуги з централізованого водовідведення господарсько-побутових стічних вод для населення та юридичних осіб м. Погребище. На балансі та обслуговуванні підприємства знаходиться дві установки глибокого біологічного очищення господарсько-побутових стічних вод «BIOTAL-100» та «BIOTAL-200». У частині населених пунктів громади спостерігається обмежений або застарілий стан систем водопостачання та водовідведення. Частина мереж перебуває у незадовільному технічному стані, що призводить до частих аварій, втрат води та низької якості питної води.

На території Погребищенської територіальної громади розміщені 33 сміттєзвалища, в тому числі полігон побутових відходів м. Погребище, який, однак, експлуатується з 1965 р. і на даний час переповнений. Для збору та транспортування ПВ КП «Погребищекомунсервіс» експлуатує два сміттєвози, для викачування та вивезення рідких відходів використовує дві асенізаційні машини, а також для загортання стихійного сміттєзвалища експлуатує бульдозер.

В адміністративних документах громади (зокрема в «Схемі санітарного очищення») передбачене управління не лише побутовими, але й медичними, промисловими та небезпечними відходами, а також рідкими відходами.

Контейнерні майданчики для збору побутових відходів встановлені для багатоквартирних будинків та деяких закладів у місті.

Діючі механізми управління відходами забезпечують лише вивезення та захоронення відходів на сміттєзвалищах. Відходи громади наразі не сортуються. Складною проблемою населених пунктів Погребищенської МТГ продовжує залишатися наявність стихійних сміттєзвалищ на їх територіях. Частково їх ліквідація вже проведена, проте цей процес необхідно продовжувати. Іншим важливим напрямком поліпшення екологічної ситуації є діяльність щодо приведення у відповідність чинним нормативним вимогам роботи полігонів побутових відходів.

Також однією з найбільших екологічних проблем громади на сьогодні є забруднення питної води. Головними причинами такої ситуації є наявність стихійних сміттєзвалищ на території громади, експлуатація вигрібних ям з

порушенням санітарних норм і правил, неефективність діючих очисних споруд, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва в напрямку збільшення використання азотовмісних мінеральних добрив.

Постійно спостерігаються понаднормативні концентрації органічних речовин внаслідок забруднення побутовими стоками. Джерелами забруднення поверхневих вод є вигрібні ями (в т.ч., приватного сектору) та стоки з поверхні. Причиною забруднення поверхневих водойм також є недотримання режимів прибережно-захисних смуг.

Погребищенська громада послідовно впроваджує енергоефективні рішення. З метою раціонального використання енергоресурсів та зменшення витрат було встановлено сонячні панелі на артезіанській свердловині по вул. Садовій, м. Погребище. Також на території громади працюють 4 фотогальванічні електростанції (ТОВ «Плисків Енерджі», ТОВ «Білашки Енерджі», ТОВ «Санвін», ТОВ «Погребище Солар Парк»), які забезпечують значний внесок у виробництво екологічно чистої енергії.

2.13 Прогноз змін навколишнього середовища, якщо ДДП не буде затверджено

У сфері інженерної підготовки та поліпшення екологічного стану територій

З метою поліпшення гігієнічних умов, підготовлення територій для будівництва на ній об'єктів культурно-побутового призначення варто проводити інженерне підготовлення територій, що базується на принципах максимального збереження існуючого рельєфу місцевості з урахуванням інженерних та архітектурно-планувальних вимог. Інженерна підготовка та поліпшення екологічного стану територій також досягається шляхом забезпечення відведення поверхневих вод.

Оперативна ціль 2.2. Комфортна громада, зокрема завдання 2.2.2. Модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення, передбачає будівництво і реконструкцію існуючих мереж водопостачання та водовідведення, впровадження сучасних технологій очищення та контролю води, будівництво та модернізацію очисних споруд. Таким чином, якщо Стратегія не буде затверджена, якість водних ресурсів (як поверхневих, так і підземних) на території громади погіршиться через зношеність мережі водопостачання і забруднення водних об'єктів, а також відсутність активних дій щодо ліквідації забруднень.

У сфері заходів з охорони навколишнього середовища

Оперативна ціль 3.4. Забезпечення екологічного та санітарного благополуччя громади спрямована на створення безпечного, чистого та здорового довкілля для мешканців Погребищенської МТГ шляхом впровадження ефективної системи екологічного управління, поліпшення санітарного стану населених пунктів та зменшення негативного впливу людської діяльності на природу. Тому, якщо Стратегія не буде затверджена, існує ризик,

що заходи, спрямовані на покращення стану довкілля не будуть реалізовані і навколишнє середовище зазнає негативних змін.

Зокрема, Стратегія включає окреме завдання 3.4.2. Покращення стану навколишнього природного середовища, яке передбачає збереження існуючих об'єктів природо-заповідного фонду, проведення заходів щодо відновлення або рекультивациі забруднених земельних ділянок, проведення заходів щодо поліпшення якості повітря, проведення заходів з підвищення рівня екологічної культури серед жителів громади. Нездійснення вказаних заходів загрожує погіршенням стану довкілля громади, зниженням біорізноманіття, тощо.

Також неприйняття Стратегії створить загрози зниження якості управління побутовими відходами і, відповідно, потенційна поява більшої кількості стихійних сміттєзвалищ із подальшим збільшенням навантаженням на довкілля, оскільки завдання 3.4.1. Удосконалення збирання, вивезення та сортування твердих побутових відходів включає: облаштування майданчиків та встановлення контейнерів для збору побутових відходів; оновлення техніки для прибирання вулиць і вивозу сміття; ініціювання створення сучасного комплексу для утилізації та сортування відходів.

Стратегія містить завдання 2.2.1. Удосконалення послуг з благоустрою населених пунктів громади, яке передбачає озеленення та благоустрій у населених пунктах Погребищенської МТГ. Відповідно, неприйняття Стратегії створить ризик недотримання законодавства щодо мінімальної частки озеленення території і погіршення стану атмосферного повітря через зниження здатності довкілля до самоочищення за рахунок зелених насаджень.

Також Стратегією заплановане забезпечення проведення щорічних профілактичних та практичних заходів з попередження надзвичайних ситуацій техногенного, природного та соціального характеру (завдання 3.3.2. Цивільна безпека та захист від надзвичайних ситуацій). Відсутність таких заходів створюватиме ризики несприятливих наслідків надзвичайних ситуацій.

Стратегією передбачається заохочення до впровадження екологічних технологій та органічного землеробства (завдання 1.2.1. Розвиток агропромислового сектору громади). У випадку незатвердження ДДП інтенсивний розвиток сільського господарства без застосування таких технологій та екологічних підходів може призвести до суттєвого виснаження і погіршення якості ґрунтів.

У сфері адаптації та боротьби із кліматичними змінами

Нереалізація заходів з підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії на території Погребищенської МТГ, які передбачені оперативною ціллю 2.3. Підвищення енергоефективності та раціональне використання енергетичних ресурсів громади, може призвести до посилення локальних кліматичних змін, оскільки енергозберігаючі заходи і альтернативні джерела енергії прямо впливають на зменшення викидів парникових газів. Зокрема, заплановано: утеплення фасадів, дахів та підвалів громадських будівель, заміна старих вікон і дверей на енергоощадні конструкції, модернізація котелень та систем опалення, поступове впровадження

альтернативних та відновлюваних джерел енергії (завдання 2.3.1. Підвищення енергоефективності будівель та об'єктів комунальної власності, а також у бюджетній сфері); заміна застарілих світильників на LED-освітлення з високим класом енергоефективності, встановлення систем автоматичного керування освітленням (датчики освітленості, таймери, системи «розумне освітлення»), пошук зовнішнього фінансування через державні програми, міжнародні фонди, тощо (завдання 2.3.2. Впровадження енергоефективного освітлення вулиць); проведення аналізу території громади для визначення ділянок, придатних для розміщення сонячних та вітрових електростанцій, встановлення сонячних панелей на будівлях комунальних закладів (школи, садочки, амбулаторії, ЦНАП, адмінбудівлі), підтримка реалізації інвесторських проєктів щодо будівництва сонячних та вітрових електростанцій в громаді, впровадження вітрових електростанцій на території Погребищенської МТГ (завдання 2.3.3. Розвиток альтернативної та відновлювальної енергетики).

Аналогічно, нереалізація заходів щодо озеленення та благоустрій у населених пунктах Погребищенської МТГ (завдання 2.2.1. Удосконалення послуг з благоустрою населених пунктів громади) вплине на локальну кліматичну обстановку, оскільки дерева є важливим регулятором клімату.

У сфері використання водних ресурсів та земель водного фонду

Оскільки в межах території Погребищенської МТГ протікає чимало річок, то порушення вимог водокористування та нормативів прибережної захисної смуги можуть мати негативні наслідки на стан річок та їх хімічний склад. Недотримання вимог водокористування, водовідведення, відведення зливових вод, прибережних захисних смуг може негативно впливати на водну флору та фауну, змінювати і погіршувати якість підземних вод. Оперативна ціль 3.4. Забезпечення екологічного та санітарного благополуччя громади включає проведення заходів з очищення та догляду за річками, ставками, прибережними зонами, проведення заходів з охорони водних ресурсів громади, проведення заходів з підвищення рівня екологічної свідомості населення та суб'єктів господарювання у сфері охорони та використання водних об'єктів (завдання 3.4.3. Поліпшення санітарного стану водних ресурсів). Невиконання цих завдань загрожує забрудненню водних об'єктів громади, в першу чергу, органічними речовинами внаслідок неналежного водовідведення, а також замуленням, цвітінням водойм і порушенням режиму водообміну.

3. ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ ТА УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Стратегія не передбачає суттєвого розширення промислової діяльності на території Погребищенської МТГ і розвиток конкретних галузей промисловості. Ймовірно, основними галузями залишаться сільське господарство і харчова промисловість. Таким чином, не прогнозується посилення впливу на стан довкілля, особливо враховуючи, що Погребищенська МТГ має пріоритетом раціональне використання водних, земельних і лісових ресурсів, розвиток екологічного господарювання, прагнення до енергоефективності, чистої енергетики (сонячної та вітрової), збалансованого просторового розвитку населених пунктів.

В той же час, Стратегія враховує майбутнє розширення виробництва, що може створити певні ризики для довкілля. Таким чином, важливим є збалансований розвиток сільського господарства і промисловості із суворим дотриманням екологічних вимог та ретельною оцінкою впливу на довкілля об'єктів, які будуть вводитись в експлуатацію.

Можливий вплив при виконанні різних підготовчих і будівельних робіт. Можливий вплив майбутнього будівництва (реконструкції) на навколишнє середовище зумовлений викидами та скидами забруднюючих речовин, шумовим, вібраційним забрудненням, іншими факторами впливу, а також здійсненням операцій у сфері управління відходами.

Вплив на атмосферне повітря при будівництві (реконструкції) різних об'єктів здійснюватиметься за рахунок проведення земляних, зварювальних, фарбувальних робіт. В процесі реалізації проектних рішень в атмосферне повітря в основному надходять речовини у вигляді пилу, заліза оксиду, марганцю оксиду, азоту оксидів, вуглецю оксиду та ін. За рахунок роботи двигунів автотранспортних засобів, задіяних на постачанні і монтажі устаткування, в атмосферне повітря надходять азоту оксиди, вуглецю оксид, діоксид сірки, сажа, сірководень.

Вплив на земельні ресурси здійснюватиметься за рахунок утворення побутових та будівельних відходів. Негативний вплив на ґрунти обмежується лише невеликими змінами, такими як видалення верхнього шару ґрунту та іншими, незначними порушеннями ґрунту, що пов'язані зі звичайними будівельними роботами.

Будівельні роботи є потенційно небезпечними для поверхневих і ґрунтових вод. Основними джерелами забруднення є поверхневі стоки з будівельного майданчика, витікання рідини з машин під час будівельних або транспортних робіт. Ризик забруднення ґрунтових вод невеликий, оскільки роботи не передбачають глибокого виймання ґрунту.

Під час будівельних робіт відбуватиметься також вплив на рослинний покрив. В основному він буде проявлятися в пошкодженні та частковому

знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченню рослинного покриву при можливому виникненні аварійних ситуацій.

Клімат і мікроклімат

Створення належної та якісної дорожньої інфраструктури (оперативна ціль 2.1 Розвиток транспортної інфраструктури громади) може зробити певний внесок у локальні зміни клімату за рахунок потенційного збільшення викидів парникових газів у складі відпрацьованих газів двигунів транспортних засобів, кількість яких, як очікується, зросте завдяки покращеній дорожній інфраструктурі і підвищенню благополуччя населення.

Зменшення викидів парникових газів буде досягнуто за рахунок заходів з підвищення енергоефективності будівель та об'єктів комунальної власності, а також у бюджетній сфері (завдання 2.3.1), впровадження енергоефективного освітлення вулиць та розвитку системи вуличного освітлення (завдання 2.3.2), а також розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики (завдання 2.3.3). Зокрема, заплановано модернізацію котелень та систем опалення, поступове впровадження альтернативних та відновлюваних джерел енергії (сонячні панелі, теплові насоси тощо) та інші.

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу на житлову зону не плануються. Зміни клімату, що безпосередньо пов'язані з активними масштабними впливами планової діяльності (значні виділення теплоти, вологи, зміни повітряних потоків, вологості, температури) не передбачаються.

Геологічне середовище

В цілому, негативних ендегенних, екзогенних процесів, явищ природного та техногенного походження (тектонічних, сейсмічних, геодинамічних, зсувних, селевих, карстових, змін напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не відбудеться. Несприятливі фізико-геологічні процеси і явища на даній території не очікуються.

Незначний вплив на геологічне середовище можливий при будівництві (реконструкції) будівель (завдання 3.1.5 Розвиток житлового фонду та забезпечення доступного житла для вразливих категорій населення і завдання 3.3.1. Захист від загроз військової агресії), а також при прокладанні інженерних мереж. Так, під час запланованого прокладання нових мереж централізованого водопостачання, а також розширення мережі централізованого водовідведення в м. Погребище (завдання 2.2.2. Модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення) порушиться природна цілісність пластів гірських порід, що може змінити їхню несучу здатність та стабільність. Потенційне розкриття водоносних горизонтів або шарів зі значною вологістю може тимчасово змінити напрямок або інтенсивність руху ґрунтових вод.

У зв'язку із близькістю річкових долин, при будівництві інженерних мереж необхідно врахувати неглибоке залягання підземних вод з метою уникнення їх забруднення чи порушення умов залягання.

Ґрунти

Згідно обраного сценарію розвитку громади прогнозується розвиток агропромислового сектору громади (завдання 1.2.1 оперативної цілі 1.2. Економічно спроможна громада сталого розвитку) – в першу чергу, підтримка розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, особистих селянських та фермерських господарств, сприяння створенню підприємств із виробництва тваринницької, овочево-ягідної продукції. Внаслідок цього може посилитись виснаження ґрунтів, можливе також їх забруднення внаслідок обробітку полів пестицидами та внесення добрив. Інтенсивний розвиток сільського господарства також може спричинити посилення ерозії ґрунту.

На окремих ділянках може бути частково змінено ґрунтовий покрив у зв'язку із будівництвом (реконструкцією). Негативний вплив на ґрунти буде обмежений невеликими змінами, наприклад видаленням верхнього шару ґрунту та іншими незначними порушеннями, наприклад, при розширенні водопровідної і каналізаційної мережі. Так, модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення (завдання 2.2.2 оперативної цілі 2.2 Комфортна громада) вплине на ґрунтове середовище через необхідність зняття верхнього шару ґрунту та інші земляні роботи. Вказана діяльність, а також створення належної та якісної дорожньої інфраструктури, яке передбачена Стратегією (завдання 2.1.1), може призвести до ущільнення ґрунту, розвитку ерозійних процесів, тощо.

В цілому, значного посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, зміни в топографії або в характеристиках рельєфу не передбачається.

Варто зазначити, що навантаження на ґрунтове середовище буде знижене за рахунок заохочення до впровадження екологічних технологій та органічного землеробства (завдання 1.2.1. Розвиток агропромислового сектору громади), здійснення озеленення території громади (зокрема, зменшення вітрової ерозії), а також проведення заходів щодо відновлення або рекультивації забруднених земельних ділянок (завдання 3.4.2. Покращення стану навколишнього природного середовища), які передбачені Стратегією.

Рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти

В рамках операційної цілі 1.1. Підвищення інвестиційної привабливості громади передбачене, серед іншого, виділення територій для рекреаційних та туристичних проєктів (завдання 1.1.2. Просторовий розвиток громади). Це, разом із збільшенням туристичної привабливості регіону, посилить і туристичне навантаження на екосистеми – зокрема, зростуть загрози для рослинного і тваринного світу. Створення та облаштування зон відпочинку, туристичних локацій, оглядових майданчиків у громаді (завдання 1.3.1. Розвиток туристичного потенціалу громади) може спричинити збільшений притік відпочиваючих і витоптування рослинності у відповідних місцях.

В той же час, за рахунок заходів щодо збереження та поширення культурної спадщини громади (завдання 1.3.2 оперативної цілі 1.3. Розвиток туризму та

збереження культурної спадщини громади) прогнозується обмеження потенційного негативного впливу від туристичної діяльності.

Часткове знищення рослинності можливе на ділянках нової забудови (завдання 3.1.5. Розвиток житлового фонду та забезпечення доступного житла для вразливих категорій населення). Під час будівельних робіт відбуватиметься вплив на рослинний покрив. В основному він буде проявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченню рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій. Модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення в громаді (завдання оперативної цілі 2.2. Комфортна громада) вплине на рослинний покрив. Для прокладання мереж та розміщення будівельної техніки відбувається знищення трав'яного покриву або вирубка дерев (або навіть якщо великі дерева не вирубуються, земляні роботи можуть пошкодити їхні кореневі системи, що з часом може призвести до їхнього ослаблення або загибелі). Вплив на тваринний світ проявляється через пошкодження місць проживання тварин і комах і порушення ландшафтів, які є середовищем існування для багатьох видів. Також відбувається фрагментація екосистем – прокладена мережа може стати бар'єром, який фрагментує природні екосистеми і перешкоджає міграції або вільному переміщенню тварин. Вказані порушення будуть також інтенсифікуватись внаслідок посилення сільськогосподарської діяльності та розширення мережі сільськогосподарських угідь.

Все вищенаведене також стосується і можливих порушень на територіях природно-заповідного фонду при недотриманні вимог відповідного природоохоронного законодавства.

ПЗФ Погребищенської міської територіальної громади нараховує 11 об'єктів і територій, які займають площу 1174,83 га (в тому числі повністю на території громади – 1107,43 га). При цьому, категорії ПЗФ громади включають 11 об'єктів місцевого значення (1 об'єкт – частково): заказники – 5, пам'ятки природи – 4, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва – 2:

Ландшафтний заказник місцевого значення «Бутова», площа 67,4 га (розташовується лише частково в межах Погребищенської МТГ), створений у 1995 р., розташований в межах Липовецької та Погребищенської міських територіальних громад (с. Росоша, с. Веселівка, південно-східна околиця сіл).

Ландшафтний заказник місцевого значення «Гопчиця», площа 780 га, створений у 1990 р., розташований в с. Гопчиця.

Ландшафтний заказник місцевого значення «Надросся», площа 202,2 га, створений у 2009 р., розташований в на земельних ділянках ВОКСЛП «Віноблагроліс» Кв.54, вид.2; Кв.73, вид.1-9; Кв.46, вид.2-4; Кв.47 вид.1,2. (територія колишніх Дзюньківської, Павлівської, Саражинецької сільських рад).

Ландшафтний заказник місцевого значення «Зелена», площа 86,8709 га, створений у 2017 р., розташований в с. Очеретна.

Гідрологічний заказник місцевого значення «Зелені криниці», площа 26 га, створений у 1999 р., розташований на території с. Левківка, у витoku р. Рось.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Плисківські каштани», площа 1 га, створена у 1964 р., розташована у Плисківському лісництві, кв.29 вид. 11.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Віковий дуб», площа 0,01 га, створена у 1976 р., розташована у Плисківському лісництві, кв.19 вид. 13.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Вікові модрини», площа 0,02 га, створена у 1976 р., розташована у Плисківському лісництві, кв.19 вид. 6.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Високопродуктивні модрини», площа 0,03 га, створена у 1984 р., розташована у Плисківському лісництві, кв.29 вид. 12.

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Васильківський парк», площа 1,6 га, створений у 1997 р., розташований у с. Васильківці.

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Спичинецький парк», площа 9,7 га, створений у 1997 р., розташований у с. Спичинці.

Поблизу багатьох об'єктів ПЗФ знаходяться сільськогосподарські угіддя, що, при надмірній експлуатації земельних ресурсів і надмірному внесенні мінеральних добрив і пестицидів, буде становити загрозу для екосистем вищенаведених об'єктів ПЗФ.

Освоєння земельних ресурсів та будівництво нових об'єктів не буде відбуватись на територіях природно-заповідних об'єктів. Тому розмір заподіяної шкоди буде мінімальним. Очікуваний вплив на місцеві екосистеми незначний. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єктів планової діяльності (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо) не прогнозується.

Повітряне середовище

Виділення територій для промислових, інвестиційних, логістичних проєктів (завдання 1.1.2. Просторовий розвиток громади) і розвиток промислового виробництва (завдання 1.2.3) може посилити навантаження на атмосферне повітря за рахунок збільшення кількості викидів забруднювальних речовин новими підприємствами. Також відповідний внесок здійснить зростаюче використання транспорту (забезпечення перспективних ділянок дорогами в рамках завдання 1.1.1. Створення сприятливих умов для залучення інвесторів, завдання 2.1.1 Створення належної та якісної дорожньої інфраструктури). Головними забруднювальними речовинами при цьому є продукти згорання палива: оксиди вуглецю, азоту і сірки, ароматичні вуглеводні, сажа.

Крім того, якість повітря може зазнавати несприятливого впливу під час підготовчих, будівельних чи земляних робіт (наприклад, ремонт доріг, реконструкція будівель). Масштаби негативного впливу залежатимуть від виду обладнання і технологій і можуть змінюватися на різних стадіях будівництва об'єктів. При проведенні будівельних робіт на майданчику можливе тимчасове

локальне забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами автотранспорту та зварювальними аерозолями, що утворюються при проведенні зварювальних робіт. Ці викиди класифікуються як неорганізовані джерела викидів, які будуть існувати тільки на період будівництва.

При цьому, певне зростання забруднення повітря може бути компенсоване завдяки озелененню у населених пунктах Погребищенської МТГ, створенню і модернізації скверів (завдання 2.2.1. Удосконалення послуг з благоустрою населених пунктів громади), проведення заходів щодо поліпшення якості повітря (завдання 3.4.2. Покращення стану навколишнього природного середовища).

Суттєвого збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел не передбачається, оскільки Стратегія не передбачає створення великих промислових об'єктів.

Водне середовище

Оскільки Стратегією прогнозується, що сільське господарство буде залишатись головною галуззю в громаді, то при недотриманні умов зрошення сільськогосподарських угідь, у поєднанні із кліматичними змінами, це загрожуватиме виснаженням водних ресурсів громади. Крім того, інтенсивне використання мінеральних добрив і пестицидів, яке, можливо, буде зростати, спричинить небезпеку забруднення підземних і поверхневих вод громади (в пергу чергу, важкими металами, нітратами, нітридами, фосфатами).

Потенційний розвиток тваринницької галузі, за відсутності належного очищення стоків тваринницьких ферм, спричинить забруднення водних об'єктів громади (в основному органічними речовинами, загроза біологічного забруднення).

Виділення територій для промислових, інвестиційних, логістичних проєктів (завдання 1.1.2. Просторовий розвиток громади) і розвиток промислового виробництва (завдання 1.2.3) може збільшити вплив на водні об'єкти громади внаслідок відкриття нових підприємств та виробничих майданчиків.

Для відведення дощових та талих вод з території благоустрою і доріг Погребищенської МТГ необхідно передбачити закриту систему дощової (зливової) каналізації в рамках виконання завдання 2.2.2. Модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення.

Варто зазначити, що навантаження на водні об'єкти буде зменшено завдяки будівництву і реконструкції існуючих мереж водопостачання та водовідведення, впровадженню сучасних технологій очищення та контролю води, будівництву та модернізації очисних споруд, які заплановані завданням 2.2.2. Модернізація та збільшення потужності мережі водопостачання та водовідведення оперативної цілі 2.2. Комфортна громада, а також заходам з поліпшення санітарного стану водних ресурсів (завдання 3.4.3).

Згідно ст. 60 Земельного кодексу України «Землі водного фонду» прибережна захисна смуга (ПЗС) переважної більшості річок Погребищенської МТГ, як малих річок, становить 25 м. В багатьох місцях вздовж течії річок, в

межах ПЗС, розміщуються розорані приватні земельні ділянки і деякі сільськогосподарські угіддя, що створює загрозу для екосистеми річок.

Стічні води тваринницьких ферм та діючих підприємств, без наявності ефективної системи очищення скидів, будуть створювати загрозу забруднення водних ресурсів громади.

В цілому, суттєвих змін якості поверхневих вод, показників якості очищення стічних вод, забруднення підземних водоносних горизонтів, змін у водоспоживанні і виснаженні водних ресурсів не передбачається.

Населення

Негативного впливу на стан здоров'я чи захворюваність, будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення не передбачається. Рівні вібрації, іонізуючого випромінювання не будуть перевищувати норми допустимого впливу.

Для захисту від шуму і загазованості вздовж доріг варто передбачати смуги зелених насаджень шириною не менше 10 м. Такі смуги зелених насаджень існують вздовж доріг Погребищенської МТГ. Крім того, запланований розвиток вітрової енергетики (завдання 2.3.3. Розвиток альтернативної та відновлювальної енергетики) генеруватиме шумове забруднення на доволі значні відстані, що обов'язково потрібно врахувати при будівництві вітрових установок.

Стратегією не заплановані конкретні виробництва, які передбачають виділення санітарно-захисних зон. При започаткуванні будь-яких підприємств чи створенні інших антропогенних об'єктів необхідно встановлювати санітарно-захисні зони та суворо дотримуватись їх розмірів.

З огляду на тенденції і потенційне розширення сільськогосподарської діяльності, зросте кількість побутових та інших відходів, що збільшить навантаження на довкілля. Однак, при належному управлінні цими відходами вони не чинитимуть впливу на довкілля. Згідно Стратегії, заплановано удосконалення збирання, вивезення та сортування твердих побутових відходів (завдання 3.4.1 оперативної цілі 3.4. Забезпечення екологічного та санітарного благополуччя громади), зокрема шляхом облаштування майданчиків та встановлення контейнерів для збору побутових відходів, оновлення техніки для прибирання вулиць і вивозу відходів, ініціювання створення сучасного комплексу для утилізації та сортування відходів. За рахунок виконання вказаних завдань вдасться нівелювати можливе збільшення навантаження на довкілля через зростання обсягів відходів.

Об'єкти історико-культурної спадщини

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» у межах історичних ареалів населених місць встановлюються такі режими використання:

- забезпечується збереження характерних архітектурних прийомів/елементів і типів, габаритів і матеріалу даху;

- забороняється прокладання нових залізничних чи трамвайних колій, автомагістралей, магістральних трубопроводів, улаштування нових повітряних ліній електропередачі, розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, стаціонарних конструкцій для розміщення зовнішньої реклами;

- висотні параметри нових будівель та споруд чи реконструкції існуючих об'єктів обмежуються висотними параметрами прилеглої цінної історичної забудови, розміщеної в межах історичного ареалу населеного місця;

- будь-які земляні роботи проводяться виключно за умови попередніх археологічних розвідок, що проводяться у порядку, визначеному цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами.

Таким чином, рекомендується врахувати дані обмеження при реалізації Стратегії.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Стратегією розвитку Погребищенської МТГ передбачається помірний економічний розвиток із акцентом на розвиток аграрного сектору і, частково, промисловості (в першу чергу, харчової галузі). Серед сільськогосподарських підприємств, мова йде про рослинництво (вирощування зернових і технічних культур). Резерви для нарощування виробництва має і тваринницька галузь. Певний вплив на розвиток промисловості громади будуть мати підприємства харчової галузі (виробництво м'яса, хлібо-булочних і борошномельно-круп'яних виробів, олії, тощо). Вказана діяльність може інтенсифікувати виснаження ґрунтів, посилити ерозійні процеси, пов'язані із обробіткою землі, негативно вплинути на ґрунтове і водне середовище внаслідок застосування мінеральних добрив і пестицидів, а також потенційних скидів стічних вод підприємствами харчової промисловості. Крім того, посилений розвиток сільського господарства загрожує суттєвим зниженням водозабезпечення території громади, яке і так недостатнє через поточну антропогенну діяльність у регіоні і зміни клімату. Також варто відзначити внесок у забруднення повітря громади транспортних засобів. В той же час, найбільший внесок у забруднення водних об'єктів, крім згаданої вище тваринницької галузі, здійснюють також підприємства харчової галузі (м'ясопереробка, виробництво хлібо-булочних і борошномельно-круп'яних виробів, олії), а також виробництво добрив і азотних сполук.

В цілому, Стратегія не передбачає розвиток екологічно небезпечних чи ресурсоемних галузей, які могли б суттєвим чином негативно вплинути на повітряне і водне середовище, клімат, ґрунти і надра, здоров'я населення. Крім того, за рахунок здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, передбачених розділом 9 цього Звіту про СЕО, не очікується погіршення стану довкілля на території Погребищенської міської територіальної громади.

Територія Погребищенської МТГ характеризується помірним техногенним навантаженням на навколишнє природне середовище, внаслідок відсутності на її території зон екологічного лиха та потужних об'єктів-забруднювачів довкілля. Значних екологічних проблем, пов'язаних із реалізацією Стратегії розвитку Погребищенської МТГ, немає.

Разом із тим, для громади характерні такі екологічні проблеми:

- забруднення атмосферного повітря викидами транспорту та промислових підприємств;
- наявність несанкціонованих звалищ побутових відходів;
- недосконала система управління відходами;
- забруднення водних ресурсів і недостатній рівень роботи щодо їх охорони;
- недостатній рівень розвитку екологічного виховання та громадських рухів із захисту довкілля;

- розорювання прибережних захисних смуг, незаконне вирубування дерев, паління трави.

Серед основних впливів забруднювальних речовин, що містяться у атмосферному повітрі, на різні рівні екосистеми, виділяють такі:

- накопичення забруднювальних речовин у рослинах та інших компонентах екосистем (грунт, лісова підстилка, поверхневі та ґрунтові води);
- порушення, пов'язані із забрудненням продуктів харчування рослиноїдних тварин (наприклад, флюороз);
- зниження видової різноманітності, обумовлене у тому числі зміною умов конкуренції;
- порушення взаємозв'язків у спільнотах і в екосистемі в цілому;
- порушення біохімічних циклів; зниження стабільності екосистеми і послаблення її здатності до саморегуляції.

Певне екологічне навантаження (забруднення повітря, шумове забруднення) створюють автодорога державного значення Т-02-03 «Турбів – Погребище – Сквиря», а також дорога місцевого значення О-02-17-05 границя Житомирської області – Погребище – Іллінці.

Забруднення атмосферного повітря підвищує ризик захворювання населення на такі хвороби як бронхіальна астма, хронічні бронхіти, обструктивні бронхіти, тощо, які в медичній статистиці прийнято оцінювати такими нозологічними одиницями, як захворюваність населення на хвороби органів дихання й відсоток смертності населення через хвороби органів дихання від загальної смертності за аналогічний період.

Кліматичні загрози, що можуть створювати екологічні проблеми та ризики впливу на здоров'я населення Погребищенської МТГ, наведені у табл. 4.

Таблиця 4 – Кліматичні загрози Погребищенської міської територіальної громади

Фактор загрози	Ймовірність виникнення	Можливі екологічні проблеми і ризики для здоров'я населення
Зростання середньорічних та середньомісячних температур	Дуже ймовірно	зміщення ареалів, зміни в біорізноманітті кліматозалежних видів рослин і тварин, розповсюдження інвазійних теплолюбних видів сприяння розповсюдженню інфекційних хвороб
Екстремальні температури, спека, хвилі тепла	Ймовірно	всихання сільськогосподарських культур і втрата продукції пошкодження матеріалів і конструкцій будівель і доріг, зростання ризиків аварій і дорожньо-транспортних пригод

		<p>зростання ризиків погіршення здоров'я і смерті вразливого населення та працівників на відкритому повітрі (теплові удари, серцеві напади, загострення хронічних захворювань тощо)</p> <p>зростання навантаження на медичні системи</p> <p>перевантаження систем енерго- та водопостачання підвищеним попитом на енергію для охолодження та воду</p>
Зміни меж і тривалості вегетаційного періоду	Ймовірно	<p>порушення фенологічних ритмів, умов розмноження та розвитку рослин і тварин</p> <p>зниження врожайності сільськогосподарських культур</p> <p>порушення функціонування природних екосистем</p>
Зменшення загальної кількості опадів	Ймовірно	<p>зміна якості та доступності водних ресурсів унаслідок перерозподілу води в басейні, зміна рівня води в водних об'єктах</p> <p>зменшення живлення неглибоких підземних водоносних горизонтів, зниження рівня води в колодязях і дебіту джерел</p> <p>деградація водних, водно-болотних і заплавних екосистем, зниження їх біорізноманіття</p>
Екстремальні зливові опади	Малоймовірно	<p>затоплення територій дощовими паводками, пошкодження будівель і доріг, ризики аварій та дорожньо-транспортних пригод</p> <p>активізація ерозії та деградації ґрунтів</p> <p>забруднення і замулення річок завислими речовинами, що виносяться з дощовим стоком</p> <p>ризики травмування і смерті населення на затоплених територіях</p>

		утворення зсувів із ризиками руйнувань та втрати життя людей
Посухи	Малоймовірно	<p>деградація оселищ та зниження біорізноманіття, особливо для водно-болотних угідь</p> <p>втрата сільськогосподарської продукції</p> <p>погіршення якості води у поверхневих джерелах питного водопостачання</p> <p>зростання ризиків пожеж</p> <p>дефіцит водних ресурсів</p> <p>різке зростання навантаження на джерела водних ресурсів</p> <p>погіршення якості атмосферного повітря внаслідок інтенсифікації виділення пилу</p>
Зміна снігового режиму	Ймовірно	зниження врожайності озимих культур у зв'язку з відсутністю снігового покриву
Буревії, суховії, пилові бурі, шторми, сильні вітри, лісові пожежі	Малоймовірно	<p>пошкодження природних екосистем, загибель тварин</p> <p>пошкодження та руйнування майна, будівель та споруд</p> <p>втрата сільськогосподарської продукції</p> <p>ризиків травмування та смерті населення</p> <p>погіршення якості атмосферного повітря</p>

Зростання середньорічних температур по Погребищенській МТГ є дуже ймовірним сценарієм. Так, прогнозування змін температури за кліматичною моделлю RCP 4.5 (RCP 4.5) (середній сценарій, вважається найбільш реалістичним, пік емісій парникових газів близько 2040 року, після чого зниження) показує зростання середньорічної температури більше, ніж на 2°C до 2100 року (рис. 9).

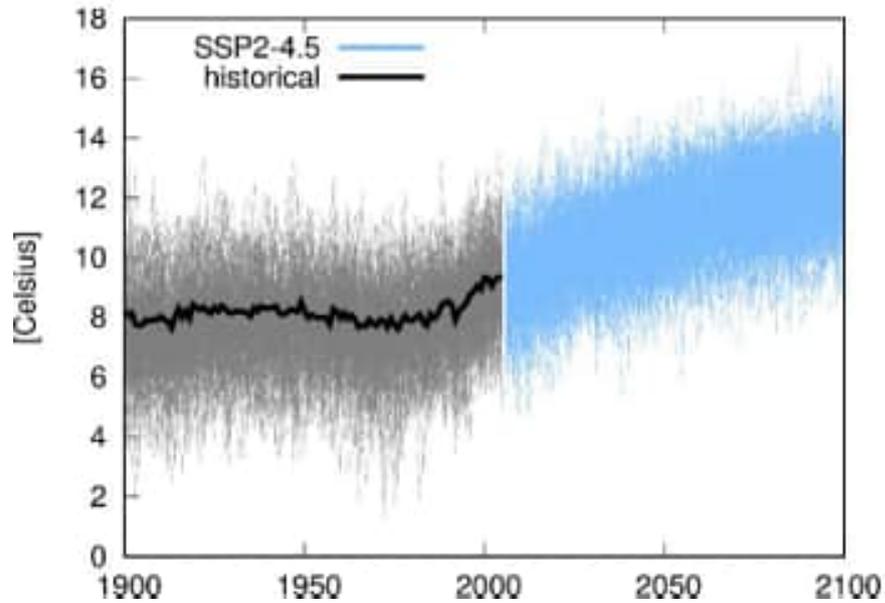

Рисунок 9 – Моделювання зміни температури повітря по Погребищенській міській територіальній громаді

Натомість, моделювання змін кількості опадів не показує суттєвих змін (рис. 10).

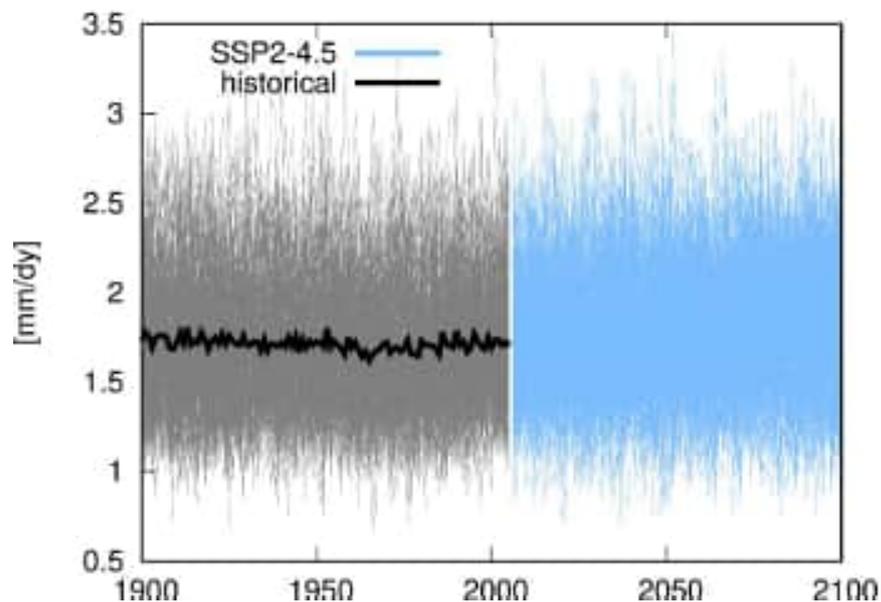

Рисунок 10 – Моделювання зміни кількості опадів по Погребищенській міській територіальній громаді

Суттєвою є зарегульованість річок на території громади, велика кількість водойм, які змінюють швидкість течії річки, створюють застійні зони, в яких накопичуються мул та донні відкладення з забруднюючими речовинами. Внаслідок посилення діяльності агропромислового комплексу поверхневі і підземні води будуть інтенсивніше забруднюватися мінеральними добривами, пестицидами. Це створюватиме ризики для здоров'я населення громади через

споживання і використання потенційно забрудненої води. В останні роки постійно зростають показники невідповідності гігієнічним вимогам проб по мікробіологічних показниках. Причиною значної кількості виявлених проб з перевищеним забрудненням стає недостатня кількість опадів на фоні занадто високих температур у поєднанні із органічним забрудненням при неправильному відведенні побутових стічних вод і стоках із фермерських угідь. Відсутність меж прибережних захисних смуг створює умови для незаконного ведення господарської діяльності в ній, самовільного заняття земель водного фонду, використання цих земель не за цільовим призначенням. Внаслідок цього нерідко діяльність суб'єктів господарювання і громадян завдає значні збитки довкіллю, створює умови й сприяє забрудненню поверхневих вод і земель у межах зазначених територій. Якість води за санітарно-бактеріологічними показниками суттєво впливає на захворюваність гепатитом А, холерою, черевним тифом, гострими кишковими інфекціями, в тому числі дизентерією та ін. Серед інфекцій, збудники яких передаються водним шляхом, провідне місце належить гепатиту А.

Протягом останніх років спостерігається збільшення кількості видів рослин і тварин, занесених до «Червоної книги України». Основну загрозу біорізноманіттю становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни. Найзначнішим на сьогодні є скорочення ареалів існування живих організмів. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужорідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників. Вагомою загрозою для збереження біорізноманіття, а також для окремих видів і навіть цілих екосистем, особливо на територіях природоохоронних об'єктів, є поширення інвазивних видів тварин та риби.

Ділянки розташування існуючих антропогенних об'єктів не відносяться до земель водного фонду, лісогосподарських зон, природо-заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

На території Погребищенської МТГ знаходиться 11 об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ), загальною площею 1107,43 га, що складає 0,9% території громади. При цьому, відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» передбачена організація нових та збереження існуючих об'єктів ПЗФ. Питома вага територій природно-заповідного фонду в межах регіонів в цілому повинна становити від 5 до 20% площі території відповідної адміністративно-територіальної одиниці в залежності від природно-кліматичних та ландшафтних особливостей. Стратегією не передбачено збільшення площі природно-заповідного фонду чи створення нових об'єктів ПЗФ. Рекомендується включити відповідне завдання до завдань Стратегії.

Відповідно до Схеми екомережі Вінницької області, на території Погребищенської МТГ розташовані Роський регіональний екокоридор, а також Гопчицький і Погребищенський регіональні центри біорізноманіття. Роський регіональний екокоридор сформувався долиною річки Рось. Його довжина 62 км,

мінімальна ширина – 200 м, максимальна ширина – 3400 м. Цей екокоридор сполучає Гопчицький та Погребищенський регіональні центри біорізноманіття між собою та з елементами екомережі Київської області. Гопчицький регіональний центр займає площу 4018 га. У ньому охороняються заліснені балки зі ставками та асоціації грабово-дубового лісу волосистоосокового і яглицевого. Погребищенський регіональний центр біорізноманіття займає площу 2369,5 га. Тут охороняються ландшафтні комплекси схилів долини р. Рось з гранітними відслоненнями та цінними лісовими насадженнями природного і штучного походження віком близько 80 років. Крім лісових екосистем, значну цінність мають ділянки з чорноземами типовими. У доагрокультурному минулому на них існували лучні степи

З об'єктів Смарагдової мережі на території Погребищенської МТГ знаходиться Долина річки Рось. Долина річки Рось, яка є однією з найбільших приток Дніпра, характеризується поєднанням типових лісостепових, північних (бореальних) і південних (степових) елементів рослинного покриву з унікальними для Лісостепового Придніпров'я петрофітними та псамофітними комплексами. Ці особливості зумовлюють різноманіття екосистем долини та збереження тут рідкісних видів і оселищ. Так, в межах долини р. Рось поширені занесені до Червоної книги України види рослин і тварин *Allium ursinum*, *Pulsatilla pratensis*, *Fritillaria meleagris*, *Daphne sneorum*, *Platanthera bifolia*, *Epipactis helleborine*, *Scopolia camiolica*, *Granaria frumentum*, *Lucanus cervus*, *Haliaeetus albicilla*, *Haemotopus ostralegus*, *Mustela erminea*, *Myotis nattereri* тощо. Для зазначеного наземного равлика *Granaria frumentum* в долині р. Рось знаходиться переважна більшість місцезнаходжень, відомих в межах України, тому ця територія має відігравати особливо важливу роль у його збереженні. Багато елементів екосистем смарагдового сайту зустрічаються тут як реліктові або такі, що знаходяться на південній чи північній межі поширення (наприклад, такі формації рослинності, як *Ceratophylleta submersi*, *Nymphaeeta albae*, *Stipeta capillatae*).

Рекомендується ретельно планувати господарську діяльність поблизу вказаних територій і враховувати можливі екологічні ризики. Враховуючи, що Стратегією не передбачене створення об'єктів, які можуть суттєво впливати на довкілля, то ризики для елементів природно-заповідного фонду і екологічної мережі відсутні.

Домогосподарства громади, які не підключено до централізованого водопостачання, забезпечують власні потреби у воді за рахунок індивідуальних джерел – криниць та свердловин. У багатьох населених пунктах громади спостерігається зниження рівня води в криницях та погіршення її якості. Це є прямим наслідком кліматичних змін, надмірного водозабору та забруднення довкілля. Загрозливим є замулення водних ресурсів громади – річок, ставків.

Основними чинниками антропогенного впливу на земельні ресурси є високий ступінь розораності сільськогосподарських угідь, складний рельєф, порушення агротехніки вирощування сільськогосподарських культур, відходи та забудова.

Існуюча інфраструктура забезпечує базові потреби громади у сфері управління відходами, однак потребує подальшого розвитку для забезпечення ефективного роздільного збору та зменшення навантаження на навколишнє середовище. Побутові відходи вивозяться на сміттєзвалища, які не в повній мірі відповідають екологічним вимогам, тому створюють загрозу впливу на довкілля. Крім того, на території громади періодично виникають стихійні сміттєзвалища. Стихійні сміттєзвалища можуть бути потужними осередками забруднення всього навколишнього середовища – атмосфери, гідросфери, ґрунтів. Особливу небезпеку становить утворення фільтрату, який містить багато небезпечних речовин і здатний проникати до підземних вод. По найбільших вулицях і біля багатоквартирних будинків м. Погребище розставлені контейнери для збору побутових відходів. Однак відходи на сьогодні не сортуються.

Ще однією екологічною проблемою є те, що деякі громадські і житлові будівлі Погребищенської МТГ розміщуються в межах санітарно-захисних зон діючих підприємств.

Джерелами потенційного впливу (електромагнітних випромінювань) на навколишнє середовище являються повітряні та кабельні ЛЕП 0,4 кВ і 10 кВ щодо яких передбачені охоронні зони. Радіотехнічні об'єкти (радіостанції, радіотелевізійні станції) на території громади відсутні. Джерелом зовнішнього техногенного акустичного забруднення є автомобільні дороги, а також запланований розвиток вітрової енергетики. Відомо, що шумове забруднення при роботі вітрових установок поширюється на доволі значні відстані. При цьому, допустимі рівні звуку для територій, згідно з ДСН 463-2019 «Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови» знаходяться в межах 35-45 дБА (рекомендації ВООЗ – 45 дБА). У випадку вітрових установок розмір санітарно-захисної зони може варіюватись, залежно від потужності вітряка і сягати до 1700 м.

Діючу екологічну загрозу становлять склади непридатних пестицидів в селах: Андрушівка, Спичинці, Мончин, Морозівка, Очеретня. Інших видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку на території Погребищенської МТГ, немає. Хімічно небезпечні об'єкти, точкові хімічно небезпечні об'єкти, до зони впливу яких може потрапляти територія громади, відсутні.

5 МІЖНАРОДНІ, ДЕРЖАВНІ ТА ІНШІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

З метою охорони і оздоровлення навколишнього природного середовища та для забезпечення екологічної стійкості території Погребищенської МТГ до техногенного навантаження у Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року рекомендовано виконати ряд планувальних і техногенних заходів. Намічений комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території місцевого самоврядування.

Загальні зобов'язання:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів;

2) гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення при реалізації Стратегії;

3) забезпечення контролю впливу господарської та іншої діяльності на довкілля шляхом здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (передбачений розділом 9 даного звіту);

4) проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) вирішення питань охорони довкілля та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку території громади;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії відповідно до вимог ЗУ «Про доступ до публічної інформації» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному веб-сайті замовника ДДП, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан довкілля, формування у населення екологічного світогляду.

Зобов'язаннями, сформованими на державному рівні, у сфері охорони довкілля є дотримання:

- санітарно-захисних зон об'єктів, які є джерелами викидів/скидів забруднювальних речовин;

- охоронних зон інженерних мереж та споруд;

- прибережних захисних смуг водойм і водотоків.

На місцевому рівні має бути передбачена розробка таких документів:

- оцінка впливу на довкілля для проектних виробничих об'єктів та територій, в складі яких визначені об'єкти, що підлягають ОВД (у відповідності до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»);

- отримання інтегрованих довкіллєвих дозволів для об'єктів, які здійснюють викиди / скиди забруднювальних речовин;

- проведення стратегічної екологічної оцінки для проектів Документів державного планування.

5.1 Зобов'язання щодо запобігання погіршенню санітарно-епідеміологічних умов території житлової забудови

При плануванні житлово-громадських об'єктів необхідно врахувати, що їх розміщення не допускається:

- у першому поясі зони санітарної охорони джерел водопостачання;
- на ландшафтно-рекреаційних територіях, якщо заплановані об'єкти не призначені для відпочинку та спорту;
- у водоохоронних зонах річок та інших поверхневих водоймищ;
- обладнання внутрішньобудинкової каналізації з відведенням побутових стоків у вигріб (необхідно забезпечити каналізування всіх нових житлово-громадських об'єктів).

Для всіх діючих і проектних об'єктів необхідно забезпечити дотримання достатніх санітарно-захисних зон. Контроль за додержанням режиму використання прибережних захисних смуг повинен здійснюватися відповідно до Водного Кодексу України.

Для запобігання погіршення санітарно-епідеміологічних умов території житлової забудови пропонується:

- дотримання нормативних вимог щодо режиму використання територій в СЗЗ;
- встановлення проектних, дотримання нормативних вимог і режимів використання територій ПЗС водних об'єктів;
- інженерний захист, інженерна підготовка території населених пунктів громади;
- 100 % охоплення населених пунктів громади системою санітарного очищення;
- озеленення території.

5.2 Зобов'язання щодо охорони атмосферного повітря

- застосування нових технологій та обладнання, у тому числі очисного устаткування, для існуючих та проектних об'єктів, що дозволить зменшити шкідливий вплив на навколишнє середовище;
- інтенсивне озеленення та упорядкування санітарно-захисних зон (між джерелами викиду та житловою забудовою);
- озеленення території;
- захист від шуму та загазованості житлових територій за рахунок створення зелених насаджень вздовж вулиць і доріг;
- проведення реконструкції об'єктів шляхом впровадження новітніх енергоефективних технологій з енергозбереження;
- покращення дорожнього покриття;
- здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

5.3 Зобов'язання щодо охорони водного басейну

- дотримання обмежень господарської діяльності в межах ПЗС;
- встановлення заборони щодо провадження господарської діяльності в межах ПЗС, здійснення заходів щодо інженерного захисту території із залісненням, розчищенням берегів із поглибленням дна.
- розширення мережі централізованого каналізування м. Погребище;
- виконання комплексу заходів з інженерної підготовки при освоєнні територій, що зазнають впливу несприятливих природних процесів: регулювання поверхневого стоку влаштування водовідвідних лотків і каналів.

5.4 Зобов'язання щодо охорони ґрунтів

- не допускати використання земельних ресурсів (наприклад, під сільськогосподарські угіддя), на яких розташовуються особливо цінні ґрунти;
- для забезпечення санітарного благополуччя при управлінні відходами необхідно оптимізувати схему санітарного очищення для населених пунктів, які її мають, та розробити – для яких така схема відсутня;
- 100% охоплення території планово-подвірним санітарним очищенням, реалізація програми роздільного збору побутових відходів, що дозволить суттєво зменшити обсяг вивезення побутових відходів;
- ліквідація несанкціонованих звалищ відходів;
- рекультивация порушених та відпрацьованих земель, їх консервація, в т.ч. шляхом залуження та заліснення;
- здійснення протиерозійних заходів.

5.5 Зобов'язання щодо охорони об'єктів і територій природно-заповідного фонду

- не допускати на землях ПЗФ діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням;
- встановити в натурі межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- проводити систематичні спостереження за станом заповідних природних комплексів та об'єктів;
- здійснювати рекреаційно-туристичну діяльність на об'єктах природно-заповідного фонду з урахуванням вільного доступу до них осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- обґрунтувати розроблення місцевої схеми формування екомережі.

5.6 Zobov'язання щодо фізичних факторів впливу на навколишнє середовище (шум та електромагнітне випромінювання)

Забезпечення нормативного санітарно-гігієнічного стану територій, прилеглих до вулиць і доріг громади, забезпечується дотриманням нормативної санітарно-гігієнічної відстані до об'єктів житлової забудови, дотриманням параметрів поперечного профілю в межах червоних ліній та за рахунок створення придорожніх захисних зелених насаджень і дотримання правил землекористування, а також застосування будівельно-акустичних засобів захисту від шуму (будівництво шумозахисних екранів, забезпечення необхідної звукоізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій будинків).

Об'єкти, що є джерелами електромагнітного випромінювання, підлягають нагляду органами санітарного контролю щодо їх розміщення та експлуатації, а також щодо захисту населення від впливу цього фактору.

5.7 Ландшафтно-планувальні zobov'язання

Формування планувальної структури з урахуванням особливостей ландшафту:

- поліпшення стану і збереження існуючих, а також створення нових зелених насаджень;
- проведення інвентаризації системи зелених насаджень у відповідності з вимогами п. 6.8 «Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів»;
- утримання зелених насаджень в здоровому, упорядкованому стані;
- організація природоохоронних територій в параметрах прибережної захисної смуги водних об'єктів, а також територіями інших зелених насаджень загального користування;
- встановлення заборони щодо провадження господарської діяльності в межах ПЗС, здійснення заходів щодо інженерного захисту території із залісненням, розчищенням берегів із поглибленням дна;
- формування охоронних зон навколо об'єктів інженерного призначення та інженерних мереж;
- формування зон обмеження забудови;
- формування вулично-дорожньої мережі із червоними лініями та лініями регулювання забудови;
- при плануванні туристичних зон враховувати вимоги ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій», зокрема максимальне рекреаційне навантаження на природний ландшафт зон короткочасного відпочинку.

5.8 Zobov'язання щодо боротьби зі змінами клімату

В рамках боротьби зі змінами клімату в Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року передбачена реалізація заходів з

енергоефективності та енергозбереження, а також розвиток відновлювальних джерел енергії – вітрових електростанцій, сонячних панелей, теплових насосів тощо (завдання 2.3.1. Підвищення енергоефективності будівель та об'єктів комунальної власності, а також у бюджетній сфері; завдання 2.3.2. Впровадження енергоефективного освітлення вулиць; завдання 2.3.3. Розвиток альтернативної та відновлювальної енергетики). Крім того, вона повинна також включати такі заходи:

- подальше впровадження роздільного збирання побутових відходів;
- застосування енергозберігаючих та кліматично-нейтральних технологій при будівництві (реконструкції) об'єктів;
- застосування ефективних очисних систем на джерелах викидів забруднювальних речовин у повітря;
- оптимізація дорожнього руху з метою зменшення викидів парникових газів;
- збільшення поглинання вуглецю завдяки озелененню території.

5.9 Зобов'язання відповідно до державних і міжнародних програм

Цілі Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року, в цілому, відповідають зобов'язанням відповідно до стратегічних цілей Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, Державної стратегії управління лісами України на період до 2035 року. Це, зокрема, стосується оперативних цілей Стратегії 3.4. Забезпечення екологічного та санітарного благополуччя громади, 2.3. Підвищення енергоефективності та раціональне використання енергетичних ресурсів громади та 2.2. Комфортна громада. Вказані цілі містять, в тому числі, заходи по пом'якшенню наслідків зміни клімату шляхом скорочення викидів (через реалізацію заходів з підвищення енергоефективності будівель та об'єктів комунальної власності, а також у бюджетній сфері, впровадження енергоефективного освітлення вулиць, розвиток альтернативної та відновлювальної енергетики), збільшення поглинання парникових газів (через озеленення та благоустрій у населених пунктах громади), та охорону та відновлення водних об'єктів (будівництво, реконструкція існуючих мереж водопостачання та водовідведення; впровадження сучасних технологій очищення та контролю води; будівництво та модернізація очисних споруд), що відповідає міжнародним зобов'язанням України відповідно до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, Паризької угоди, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року.

В рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і її державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) наша держава також взяла на себе відповідні зобов'язання. Зокрема, у главі 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Україна обіцяла дотримуватись загальноєвропейських заходів з забезпечення екологічної

безпеки та охорони довкілля. Дана угода передбачає збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища.

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Правові засади у сфері управління відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами», Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, Національним планом управління відходами до 2033 року та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини.

Крім того, у Національній економічній стратегії на період до 2030 року йдеться про необхідність досягнення кліматичної нейтральності (для економіки в цілому) до 2060 року.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.07.2021 № 868-р схвалено Оновлений національно визначений внесок України до Паризької угоди, яким виходячи з географічних, економічних та соціальних обставин, Україна взяла на себе зобов'язання досягти цілі щодо скорочення викидів парникових газів на 65% у 2030 році від рівня 1990 року, що створить умови досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року, як це зазначено в Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179.

Також Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням від 04.08.2021 №907-р схвалив Стратегію енергетичної безпеки. Стратегією передбачено реалізація завдань стратегічної цілі 5. Екологічно прийнятний вплив енергетики на навколишнє природне середовище.

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки пріоритетами регіонального розвитку на період до 2027 року є, серед іншого, відновлення та розвиток інфраструктури, зокрема інфраструктури електронних комунікаційних мереж на принципах прозорості, підзвітності, сталості, інклюзивності, енергоефективності, адаптації до зміни клімату, захищеності та стійкості до безпекових загроз та економічної доцільності.

Серед інших документів загальнодержавного рівня, а також міжнародних угод, стороною яких є Україна та якими встановлюються зобов'язання та заходи у сфері охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів:

на загальнодержавному рівні:

– Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р);

– Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р);

– Водна стратегія України на період до 2050 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р);

– Операційний план заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р);

– Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р.).

на міжнародному рівні:

– Директива № 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви № 90/313/ЄС;

– Директива № 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього природного середовища;

– Директива № 2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 2003 року про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви Ради 96/61/ЄС із змінами і доповненнями, внесеними Директивою 2004/101/ЄС;

– Директива № 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

– Рамкова директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008р. «Про відходи та скасування деяких Директив»;

– Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

– Директива № 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003 і Регламентом (ЄС) 596/2009;

– Директива № 2010/75/ЄС про промислові викиди;

– Конвенція про біологічне різноманіття, підписана 11 червня 1992 року у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) і ратифікована Верховною радою України 29 листопада 1994 року);

– Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 рік).

Таким чином, зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування.

5.10 Зобов'язання відповідно до регіональних і місцевих програм

Відповідно до Регіонального плану управління відходами Вінницької області до 2030 року територія Погребищенської МТГ віднесена до Північно-Східного кластеру, де має функціонувати єдиний регіональний полігон побутових відходів. Також, згідно вказаного Плану, для м. Погребище заплановано створення пункту роздільного збирання побутових відходів, об'єкту централізованого біологічного оброблення біовідходів і, як альтернатива, пункт підготування вторинної сировини (оскільки будівництво сміттесортувальної станції для Погребищенської МТГ визнано економічно недоцільним). Це потрібно враховувати при плануванні заходів вивезення відходів, їх сортування і можливої переробки.

Відповідно до Міської цільової Програми охорони навколишнього природного середовища Погребищенської міської територіальної громади на 2024-2028 роки передбачено екологічне виховання та освіта, інформування населення з питань, що стосуються охорони довкілля, і збереження об'єктів природно-заповідного фонду, що також враховано у завданнях Стратегії.

Відповідно до Міської цільової Програми енергозбереження, енергоефективності та раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів у Погребищенській міській територіальній громаді на 2026-2028 роки передбачене енергозбереження у сфері освітлення, встановлення сонячних панелей, термомодернізація будівель – заходи, які також включені до Стратегії.

Також ряд зобов'язань передбачені різними регіональними програмами. Зокрема, громади Вінницької області повинні:

- підтримувати впровадження відновлювальної енергетики (Програма підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоресурсів у Вінницькій області на 2024-2026 роки в умовах правового режиму воєнного стану);
- проводити заходи щодо знешкодження непридатних та заборонених пестицидів та агрохімікатів (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));
- розбудовувати та модернізувати інфраструктуру управління відходами, формування культури поводження з відходами (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));
- розширювати площу природно-заповідного фонду (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));
- зберігати природне, біологічне та ландшафтне різноманіття, у т. ч. елементи Смарагдової мережі (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));
- популяризувати природне та біологічне різноманіття регіону (у т. ч. через розвиток зеленого туризму) (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));

- реконструювати очисні споруди та системи водовідведення (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки));
- підвищувати екологічну свідомість населення та суб'єктів господарювання у сфері охорони та використання водних об'єктів (Регіональна екологічна бюджетна програма на 2019-2023 роки (продовжено на 2026-2030 роки)).

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

На території Погребищенської МТГ великі підприємства-забруднювачі відсутні. При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами / скидами забруднювальних речовин, не передбачається.

Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті реалізації Стратегії будуть відсутні значні виділення теплоти та парникових газів, не будуть збільшуватись споживання енергії, викиди CO₂ та CH₄ від операцій управління відходами, а оперативні цілі направлені на покращення екологічної ситуації. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Підвищення вразливості території до зміни клімату в цілому та втрати її адаптаційного потенціалу не передбачається. Хоча існують певні ризики через використання земельних ресурсів та зміну типів землекористування, що може впливати на здатність земель до поглинання вуглецю з атмосфери.

Для геологічного середовища основним наслідком реалізації Стратегії є порушення надр при будівництві (реконструкції) будівель, а також при прокладанні інженерних мереж водопостачання і водовідведення.

Наслідки реалізації Стратегії для ґрунтів включають порушення при прокладанні інженерних мереж водопостачання/водовідведення і створенні дорожньої інфраструктури (короткострокові, незначні), а також потенційний розвиток ерозійних процесів при інтенсивному веденні сільського господарства (середньостроковий).

Наслідки для рослинного і тваринного світу є, здебільшого короткостроковими – часткове знищення рослинності і пошкодження місць проживання тварин і птахів можливе на ділянках проведення будівельних робіт. При дотриманні охоронних зон природно-заповідних територій, наслідків для них не очікується.

Для повітряного середовища основним наслідком буде збільшення кількості викидів забруднювальних речовин пересувними джерелами. Разом з тим, очікуються позитивні наслідки для повітря у вигляді зменшення його забруднення при реалізації запланованих заходів з енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії.

Наслідки реалізації Стратегії для водного середовища включають потенційне виснаження водних ресурсів громади і певне забруднення підземних

і поверхневих вод як результат сільськогосподарської діяльності та неефективного очищення промислових і побутових стічних вод. В той же час, Стратегією заплановане поліпшення санітарного стану водних ресурсів, що матиме позитивний вплив на їх стан.

Для населення основними наслідками будуть зростання обсягів промислових і побутових відходів і можливе шумове забруднення при роботі вітрових установок. Однак, Стратегією передбачене удосконалення збирання, вивезення та сортування побутових відходів, зокрема облаштування майданчиків та встановлення контейнерів для збору відходів, оновлення техніки для прибирання вулиць і вивозу сміття, створення сучасного комплексу для утилізації та сортування відходів, що матиме позитивні наслідки для здоров'я населення.

Наслідків для об'єктів історико-культурної спадщини не передбачається, оскільки при реалізації Стратегії будуть враховані обмеження по використанню територій, на яких знаходяться такі об'єкти.

Потужний потенціал озеленених територій в межах Погребищенської МТГ, дотримання упорядкування цих територій є компенсаційним заходом щодо наслідків будь-яких впливів на навколишнє середовище.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту. Поблизу території Погребищенської МТГ відсутні об'єкти, які можуть створювати потенційні синергічні наслідки разом із планованими об'єктами. При освоєнні нових територій, проєктуванні нових об'єктів необхідно враховувати можливу кумулятивну та сумісну (синергічну) дію забруднювальних речовин у викидах всіх джерел.

Короткострокові наслідки при реалізації Стратегії можливі в результаті будівництва різних об'єктів комунальної, соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, промисловості (утворення відходів, викиди шкідливих речовин, утворення стічних вод, видалення зелених насаджень, зняття верхнього шару ґрунту, тощо). При виконанні підготовчих будівельних робіт на проєктних об'єктах планованої діяльності вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер (тимчасові наслідки для довкілля), викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь. Проте всі ці впливи відносяться до тимчасових і не стануть причиною суттєвого довгострокового погіршення екологічної рівноваги.

Середньострокові наслідки для довкілля можливі при інтенсивному освоєнні земельних угідь громади сільськогосподарськими підприємствами (погіршення якості і забруднення ґрунтів). Однак, передбачається, що заходи запобігання, які заплановані цим Звітом із СЕО, допоможуть мінімізувати потенційні наслідки для довкілля.

До довгострокових наслідків відноситься закономірні зміни стану повітря, що відбуватимуться під впливом викидів в атмосферу, переважно, від ДВЗ автотранспорту.

У підсумку, у середньо- та довгостроковій перспективі реалізація Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року не повинна мати негативного впливу на довкілля, в тому числі здоров'я населення. Проте під час виконання окремих завдань можуть мати місце тимчасові короткотермінові негативні впливи на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

На всіх етапах реалізації Стратегії заплановані рішення здійснюватимуться у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі Законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про охорону атмосферного повітря», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про систему громадського здоров'я», «Про затвердження державних санітарних норм і правил», Водного кодексу України, Земельного кодексу України та інших законів, постанов та наказів.

Заходи щодо запобігання погіршення санітарно-епідеміологічних умов проживання населення

- рекомендується під час будівництва нових об'єктів чи реконструкції існуючих застосовувати енергоефективні методи просторового планування та будівництва: використання альтернативних джерел енергетики; збільшення терміну експлуатації будівель шляхом застосування новітніх технологій будівництва та матеріалів; будівництво будівель, що задовольняють критеріям систем екологічної сертифікації міжнародного зразка (одні з критеріїв – можливість розібрати, повторно використати та безпечно утилізувати матеріали будівлі, що підлягає знесенню);
- необхідне упорядкування системи існуючих санітарно-захисних зон промислово-комунальних об'єктів, нормативні параметри санітарно-захисних зон яких не витримуються: або шляхом впровадження новітніх технологій з очищення викидів, або методом їх зменшення до мінімально-можливих розмірів, у деяких випадках, при ефективному впровадженні інженерних заходів, до зовнішніх меж виробничих територій. Рекомендується органам виконавчої влади і місцевого самоврядування визначити своїм розпорядженням порядок розробки і погодження проектів скорочення санітарно-захисних зон;
- дотримання параметрів планувальних обмежень при реалізації рішень Стратегії: розробка проектів організації санітарно-захисних зон при будівництві нових (реконструкції існуючих) виробничо-комунальних підприємств з урахуванням наявного територіального резерву;
- здійснення соціально-економічних та екологічних заходів з покращення мікроклімату, санітарного очищення, раціонального використання, належного утримання та охорони, забезпечення належного санітарного стану та благоустрою об'єктів, проваджуються відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

Заходи щодо охорони атмосферного повітря

- здійснення постійного моніторингу за джерелами викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря;
- запобігання та недопущення перевищення встановлених санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини;
- максимальне збереження зелених насаджень;
- модернізація котелень та систем опалення;
- розроблення спеціальних заходів щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- застосування нових, енергоефективних технологій та обладнання, що дозволить мінімізувати шкідливий вплив на довкілля.

Заходи з охорони водних ресурсів

- дотримання режиму обмеженої господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг водних об'єктів та регулювання режиму господарської діяльності на земельних ділянках водоохоронних зон водних об'єктів;
- будівництво і реконструкція існуючих мереж водопостачання та водовідведення;
- будівництво та модернізація очисних споруд;
- запобігання виникненню аварійних ситуацій на водопроводах і очисних спорудах;
- здійснення постійного моніторингу за джерелами скидів забруднювальних речовин у водні об'єкти (місце скидання стічних вод повинне знаходитися нижче межі населеного пункту за течією водотоку);
- моніторинг якості поверхневих вод громади;
- проведення заходів з очищення та догляду за річками, ставками, прибережними зонами;
- зменшення впливу інфраструктурних проєктів на стан вод;
- впорядкування та відновлення витоків річок.

Заходи з охорони ґрунтів

- правильне зняття та збереження родючого шару ґрунту, а також якісне відновлення покриття після прокладання мереж водопостачання і водовідведення, своєчасний ремонт та контроль за станом мережі;
- виявлення та ліквідація існуючих несанкціонованих сміттєзвалищ;
- організація роздільного збору побутових відходів;
- проведення заходів щодо відновлення або рекультивації забруднених земельних ділянок.

Заходи з охорони геологічного середовища

- дотримання вимог при прокладанні інженерних мереж, проведенні будівельних робіт;

- запобігання забрудненню підземних вод.

Заходи з охорони рослин і тварин, а також природно-заповідних об'єктів

- ретельне планування прокладання водопровідних мереж (вибір траси, що оминає цінні екосистеми), своєчасне відновлення порушеного рослинного покриву;
- збільшення площі природно-заповідного фонду і створення нових об'єктів ПЗФ;
- сприяння охороні природно-заповідних об'єктів та обмеження господарської діяльності на їх території.

Ландшафтно-планувальні заходи

- при будівництві об'єктів здійснити благоустрій території з відновленням рослинного покриву після завершення будівельних робіт;
- розвиток та збереження зелених насаджень загального користування: створення парків, скверів у місцях нового житлового будівництва та на вільних територіях у межах сформованої забудови;
- створення та підтримка зелених насаджень спеціального призначення: розвиток мережі озеленених зон уздовж автодоріг громади з урахуванням рівнів інтенсивності автомобільного руху.

Заходи у сфері пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї

- оптимізація дорожнього руху з метою зменшення викидів парникових газів;
- утеплення фасадів, дахів та підвалів громадських будівель, заміна старих вікон і дверей на енергоощадні конструкції;
- впровадження роздільного збирання побутових відходів;
- застосування енергозберігаючих та кліматично-нейтральних технологій при будівництві (реконструкції) об'єктів;
- впровадження енергоефективного освітлення вулиць;
- підтримка використання альтернативних джерел енергії;
- озеленення та благоустрій у населених пунктах громади.

Заходи з охорони історико-культурної спадщини

- забезпечення захисту об'єктів історико-культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження.

8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього природного середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та експлуатації будівель і споруд, надано прогноз впливу на навколишнє середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Були проаналізовані такі альтернативи та їх можливий вплив на навколишнє середовище:

- Нульовий сценарій;
- «Інерційний сценарій розвитку громади» (розвиток за чинними тенденціями без суттєвих змін);
- «Оптимістичний сценарій розвитку громади» (громада стає інвестиційно привабливою територією внаслідок популяризації своїх інвестиційних можливостей, створення сприятливого інвестиційного клімату).

1. У варіанті нульової альтернативи розглядався гіпотетичний сценарій, за яким Стратегія розвитку Погребищенської міської територіальної громади не розробляється і не затверджується. Цей сценарій можна трактувати як продовження поточних (частково незадовільних) екологічних тенденцій, описаних у розділах 2, 3 та 4 цього звіту. Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках Нульового сценарію подальший сталий розвиток громади є дещо ускладненим, і ця альтернатива призводить до погіршення екологічної ситуації території, неефективного використання природних ресурсів, тощо. Крім того, за такого розвитку подій вплив господарської діяльності на території Погребищенської МТГ на зміни клімату буде посилюватись.

2. Розгляд альтернативи «Інерційний сценарій розвитку громади» ґрунтується на оцінці впливів на навколишнє середовище в результаті реалізації Стратегії та зазначених у ній завдань. Цей сценарій передбачає повільне або стагнаційне збереження поточних тенденцій: економіка громади залишається неефективною, інфраструктура старіє, демографічна ситуація погіршується, а інвестиційна та енергетична привабливість громади залишається низькою. Без впровадження системних стратегічних заходів ризику деградації економічного, соціального та екологічного потенціалу громади залишаються високими.

3. У випадку альтернативи «Оптимістичний сценарій розвитку громади» здійснюється послідовне впровадження заходів, спрямованих на оновлення, оптимізацію та ефективно використання водних ресурсів. У процесі реалізації

проводиться модернізація водопровідних мереж, насосних станцій і водозабірних споруд, заміна застарілого обладнання на сучасне та енергоефективне. Громада залучає інвесторів у пріоритетні галузі економіки та сільського господарства, зокрема у розвиток альтернативної енергетики та відновлювальних джерел енергії. Результати аналізу виявили позитивний вплив по більшості рішень Стратегії, що сприяють покращенню санітарно-гігієнічних умов, підвищують комфортність умов життєдіяльності, сприяють зростанню реального сектору економіки громади. По рішенням, що виявили ймовірний помірно негативний вплив запропоновані заходи з пом'якшення можливих негативних наслідків.

Порівняння альтернатив показало перевагу альтернативи «Оптимістичний сценарій розвитку громади», як варіант, що сприяє територіальному розвитку громади згідно підходів збалансованого розвитку, визначає комплекс заходів для забезпечення природоохоронного законодавства.

Основні методи щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки:

- 1) аналіз проекту Стратегії щодо існуючої екологічної ситуації, а саме:
 - здійснено аналіз на регіональному та місцевому рівнях природних умов території громади, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;
 - розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення атмосферного повітря;
 - оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
 - проаналізовано екологічні проблеми, які наявні чи можуть виникнути в результаті реалізації Стратегії.
- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи пом'якшення наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) проведено громадське обговорення у процесі розробки проекту Стратегії.

В ході проведення СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Для здійснення СЕО був обраний метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів, та метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

В процесі аналізу стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані міських та обласних органів виконавчої влади,

що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на регіональному та місцевому рівні.

При підготовці Звіту із стратегічної екологічної оцінки були виявлені такі труднощі:

- відсутність у відкритому доступі даних щодо обсягу впливу на стан довкілля на території громади;

- відсутність методик, що дозволяють здійснювати довгострокові прогнози впливу заходів реалізації Стратегії на довкілля.

9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме проведення моніторингу стану здоров'я населення Погребищенської МТГ.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємств шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Протягом всього періоду планової діяльності відповідно до Стратегії для запобігання негативному впливу на довкілля та здоров'я населення потрібно передбачити такі заходи для здійснення моніторингу наслідків:

щодо охорони атмосферного повітря:

- моніторинг обсягів викидів забруднювальних речовин у атмосферне повітря на території громади (1 раз на рік, показники: відповідно до викидів, які здійснюються підприємствами);
- моніторинг заходів з енергоефективності, реалізованих на території громади (1 раз на рік);

щодо охорони поверхневих та підземних вод:

- моніторинг обсягів скидів стічних вод у водні об'єкти на території громади (1 раз на рік, показники: відповідно до скидів, які здійснюються підприємствами);
- збільшення протяжності мережі централізованого водовідведення на території громади (1 раз на рік);

щодо належного управління відходами:

- моніторинг дотримання норм екологічної безпеки та законодавства України під час здійснення операцій щодо збирання, зберігання, транспортування та рециклінг відходів;
- розширення інфраструктури для роздільного збирання побутових відходів;
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ;

щодо стану здоров'я населення:

- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками (1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження).

щодо запобігання змінам клімату:

- контроль викидів парникових газів та ступеню відповідності заявленим цілям щодо пом'якшення зміни клімату (1 раз на рік, обсяги викидів діоксиду вуглецю і метану);

- оцінка ефективності виконання запроваджених заходів із адаптації до зміни клімату (1 раз на рік).
- щодо природоохоронних територій:*
- збільшення кількості територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Таблиця 5 – Показники моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року

Компонент доквілля	Показник	Одиниця вимірювання	Спосіб визначення	Періодичність	Індикатор виконання
Атмосферне повітря	Обсяг викидів забруднювальних речовин у атмосферне повітря	тонн	Державна статистична звітність	1 раз на рік	Зменшення порівняно з попереднім роком
	Кількість об'єктів, де впроваджено заходи з енергоефективності	од.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	1
Водне середовище	Обсяг скидів стічних вод у водні об'єкти	м ³	Державна статистична звітність	1 раз на рік	Зменшення порівняно з попереднім роком
	Частка населення, забезпеченого централізованим водопостачанням та водовідведенням	%	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	+1% на рік
	Кількість реалізованих природоохоронних проєктів у водній сфері	од.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	1
Управління відходами	Ліквідація стихійних сміттєзвалищ	од.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	3
	Кількість встановлених контейнерів для роздільного збирання відходів	од.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	5
	Частка домогосподарств, охоплених послугами з вивезення побутових відходів	%	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	+2% на рік
Населення	Рівень захворюваності населення	чол.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	Зменшення порівняно з попереднім роком
Клімат	Обсяг викидів парникових газів у атмосферне повітря (діоксид вуглецю і метан)	тонн	Державна статистична звітність	1 раз на рік	Зменшення порівняно з попереднім роком
	Встановлена потужність об'єктів	кВт	Інформація від органу	1 раз на рік	+100 кВт

	відновлюваної енергетики		місцевого самоврядування		
Рослинний і тваринний світ, природоохоронні території	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду	од.	Інформація від органу місцевого самоврядування	1 раз на рік	1

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Реалізація Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року не матиме транскордонних наслідків для довкілля, оскільки громада розташована на значній відстані від межі сусідніх держав.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Метою Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року є розробка нових комплексних підходів до спільної цілеспрямованої діяльності місцевої влади, бізнесу, громадськості та інших зацікавлених сторін, спрямованій на найбільш ефективне використання потенціалу територіальної громади та її конкурентних переваг, досягнення запланованих цілей місцевої економічної політики, забезпечення розвитку підприємництва та залучення інвестицій, отримання економічної вигоди (користі) й позитивного соціального впливу, зростання добробуту та підвищення якості життя мешканців.

Стратегія розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року була затверджена у 2021 році, проект оновленої Стратегії розроблено на підставі розпорядження Погребищенського міського голови від 26 грудня 2025 року № 136.

При розробці Стратегії були використані основні методики та досвід, якими користувалися інші громади. Було використано методологію, що розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку. Враховано потребу відповідності стратегічних цілей та операційних завдань оновленим Державній Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, а також Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. Зокрема, всі стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку громади в тій чи іншій мірі відображені в Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, а стратегічні цілі відповідають Цілям сталого розвитку України до 2030 року. Зокрема, цілі Стратегії узгоджуються із національними та міжнародними документами, які пов'язані з кліматичними впливами.

Оцінка впливу реалізації Стратегії була здійснена на компоненти як природного так і соціального навколишнього середовища, а саме були оцінені та враховані ймовірні наслідки для біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я.

Якщо Стратегія не буде затверджена, то це може призвести до:

- неефективного використання земельних ресурсів громади і, як наслідок, потенційне зниження їх якості;
- зниження якості управління побутовими відходами і, відповідно, потенційна поява більшої кількості стихійних сміттєзвалищ із ризиком забруднення довкілля (в першу чергу ґрунтів і підземних вод);
- погіршення стану атмосферного повітря через зниження здатності довкілля до самоочищення за рахунок зелених насаджень;
- посилення кліматичних змін через значні викиди парникових газів при генерації теплової енергії;
- погіршення якості водних ресурсів (як поверхневих, так і підземних) на території громади через зношеність мережі водопостачання і забруднення водних об'єктів, відсутність активних дій щодо ліквідації забруднень, недотримання вимог водокористування, водовідведення, відведення зливових вод, прибережних захисних смуг.

Стратегією розвитку Погребищенської МТГ передбачається помірний економічний розвиток із акцентом на розвиток аграрного сектору і, частково, промисловості (в першу чергу, харчової галузі). Серед сільськогосподарських підприємств, мова йде про рослинництво (вирощування зернових і технічних культур). Резерви для нарощування виробництва має і тваринницька галузь. Певний вплив на розвиток промисловості громади будуть мати підприємства харчової галузі (виробництво м'яса, хлібо-булочних і борошномельно-круп'яних виробів, олії, тощо). Вказана діяльність може інтенсифікувати виснаження ґрунтів, посилити ерозійні процеси, пов'язані із обробіткою землі, негативно вплинути на ґрунтове і водне середовище внаслідок застосування мінеральних добрив і пестицидів, а також потенційних скидів стічних вод підприємствами харчової промисловості. Крім того, посилений розвиток сільського господарства загрожує суттєвим зниженням водозабезпечення території громади, яке і так недостатнє через поточну антропогенну діяльність у регіоні і зміни клімату. Також варто відзначити внесок у забруднення повітря громади транспортних засобів. В той же час, найбільший внесок у забруднення водних об'єктів, крім згаданої вище тваринницької галузі, здійснюють також підприємства харчової галузі (м'ясопереробка, виробництво хлібо-булочних і борошномельно-круп'яних виробів, олії), а також виробництво добрив і азотних сполук.

В цілому, Стратегія не передбачає розвиток екологічно небезпечних чи ресурсоємних галузей, які могли б суттєвим чином негативно вплинути на повітряне і водне середовище, клімат, ґрунти і надра, здоров'я населення. Крім того, за рахунок здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, не очікується погіршення стану довкілля на території Погребищенської міської територіальної громади.

В той же час, Стратегія враховує майбутнє розширення виробництва, що може створити певні ризики для довкілля. Таким чином, важливим є збалансований розвиток сільськогосподарської галузі із суворим дотриманням екологічних вимог та ретельною оцінкою впливу на довкілля аграрних об'єктів, які будуть вводиться в експлуатацію. Варто зазначити, що навантаження на

грунтове середовище буде знижене за рахунок здійснення озеленення території громади (зокрема, зменшення вітрової ерозії), що передбачено Стратегією.

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу на житлову зону не плануються. Зміни клімату, що безпосередньо пов'язані з активними масштабними впливами планової діяльності (значні виділення теплоти, вологи, зміни повітряних потоків, вологості, температури) не передбачаються. Зменшення викидів парникових газів буде досягнуто за рахунок заходів з підвищення енергоефективності будівель та об'єктів комунальної власності, а також у бюджетній сфері, впровадження енергоефективного освітлення вулиць та розвитку системи вуличного освітлення, а також розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики.

Негативних ендегенних, екзогенних процесів, явищ природного та техногенного походження не відбудеться. Несприятливі фізико-геологічні процеси і явища на даній території не очікуються.

Освоєння земельних ресурсів та будівництво нових об'єктів не буде відбуватись на територіях природно-заповідних об'єктів. Тому розмір заподіяної шкоди буде мінімальним.

Суттєвого збільшення викидів забруднювальних речовин від стаціонарних джерел не передбачається, оскільки Стратегія не передбачає створення великих промислових об'єктів.

При інтенсивному використанні мінеральних добрив і пестицидів, може виникнути загроза забруднення підземних і поверхневих вод громади. Однак, в цілому, завдяки розширенню мережі централізованого водовідведення та виконанні інших заходів запобігання забрудненню довкілля суттєвих змін якості поверхневих вод, показників якості очищення стічних вод, забруднення підземних водоносних горизонтів, змін у водоспоживанні і виснаженні водних ресурсів не передбачається.

На окремих ділянках може бути частково змінено ґрунтовий покрив у зв'язку із будівництвом (реконструкцією). Негативний вплив на ґрунти буде обмежений невеликими змінами, наприклад видаленням верхнього шару ґрунту та іншими незначними порушеннями, наприклад, при розширенні водопровідної і каналізаційної мережі.

З огляду на тенденції і потенційне розширення сільськогосподарської діяльності, зросте кількість побутових та інших відходів, що збільшить навантаження на довкілля. Згідно Стратегії, заплановано розвиток системи управління побутовими відходами, зокрема шляхом облаштування майданчиків та встановлення контейнерів для збору відходів, оновлення техніки для прибирання вулиць і вивозу сміття, створення сучасного комплексу для утилізації та сортування відходів. За рахунок виконання вказаних завдань вдасться нівелювати можливе збільшення навантаження на довкілля через зростання обсягів відходів.

Передбачається ретельно планувати господарську діяльність поблизу природно-заповідних територій і враховувати можливі екологічні ризики.

Враховуючи, що Стратегією не передбачене створення об'єктів, які можуть суттєво впливати на довкілля, то ризики для елементів екологічної та Смарагдової мережі відсутні.

Транскордонний вплив від планованої діяльності на довкілля відсутній.

Існуючі і запроектовані об'єкти не випромінюватимуть теплові, ультразвукові, електромагнітні або іонізуючі хвилі.

Шумовий вплив та вплив вібрації від вулично-дорожньої мережі локалізується влаштуванням акустичного бар'єру із рядової посадки дерев.

Враховуючи вищенаведене, негативного впливу на стан навколишнього середовища реалізація Стратегії розвитку Погребищенської міської територіальної громади до 2030 року не спричинить.